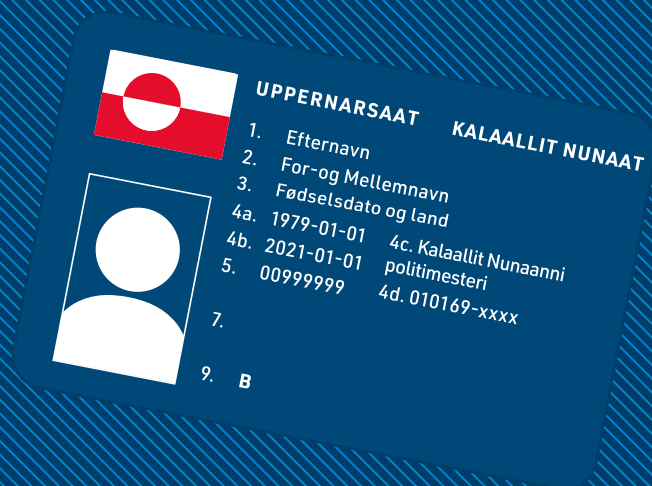
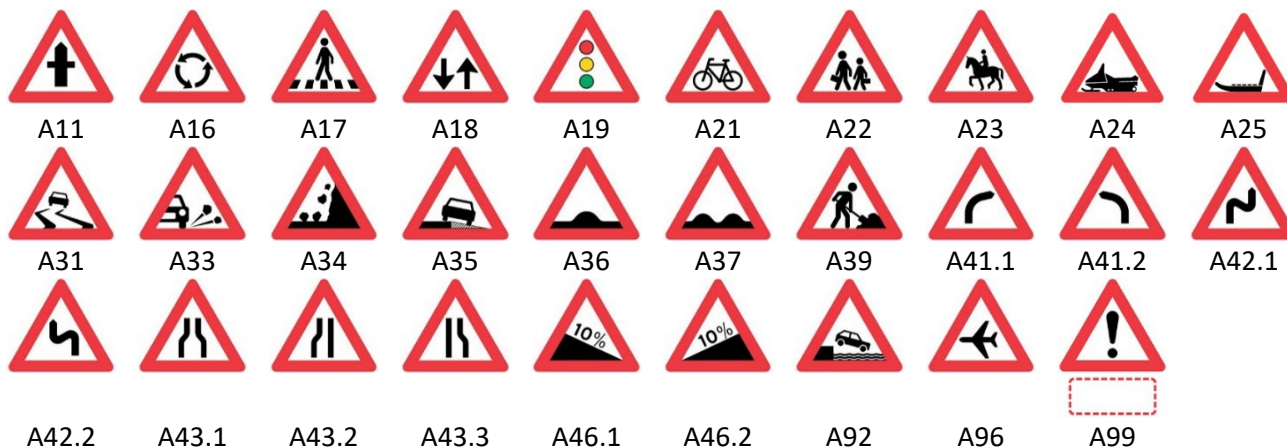

Kalaallit Nunaanni biilini ingerlatsisinnaanermut ilinniut

**Kalaallit Nunaanni biilini
ingerlatsisinnaanermut ilinniut**

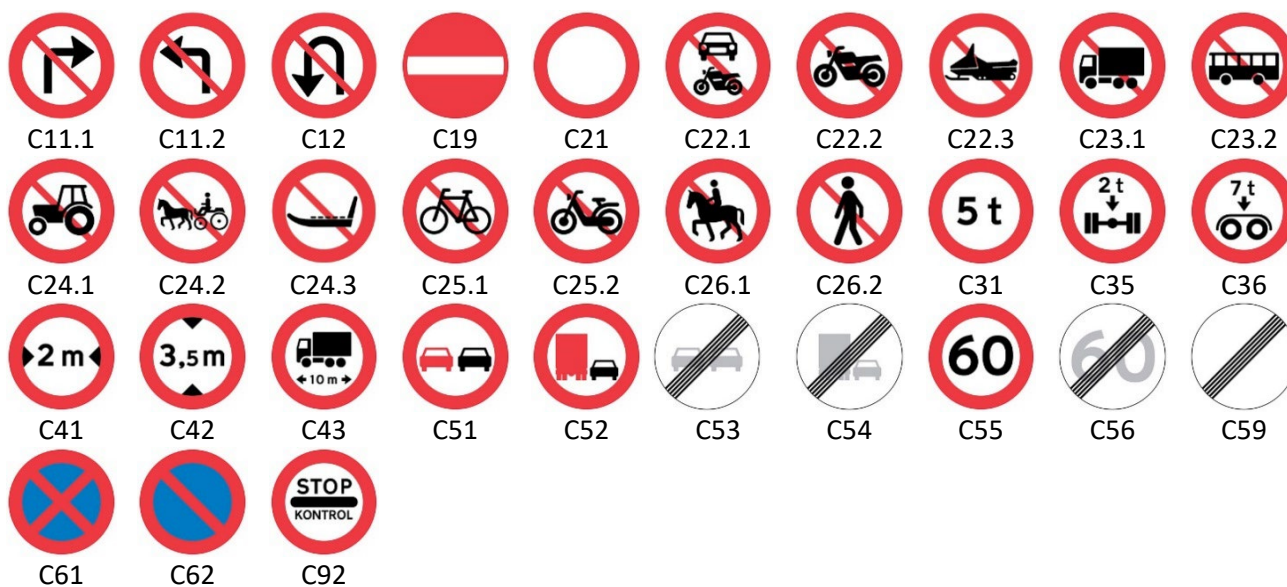
A. Advarselstavler

B. Vigepligtstavler

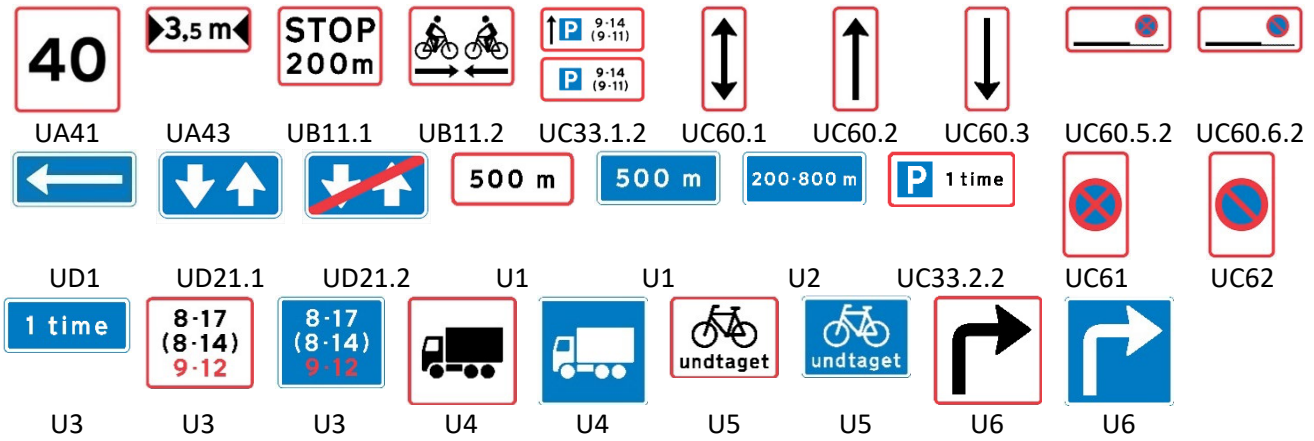
C. Forbudstavler

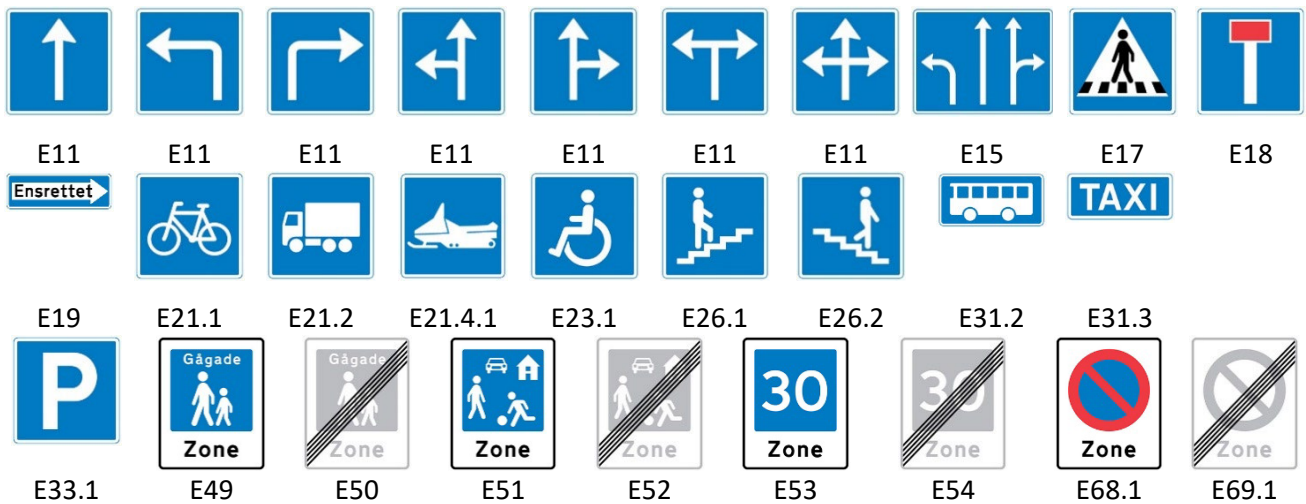
D. Påbudstavler

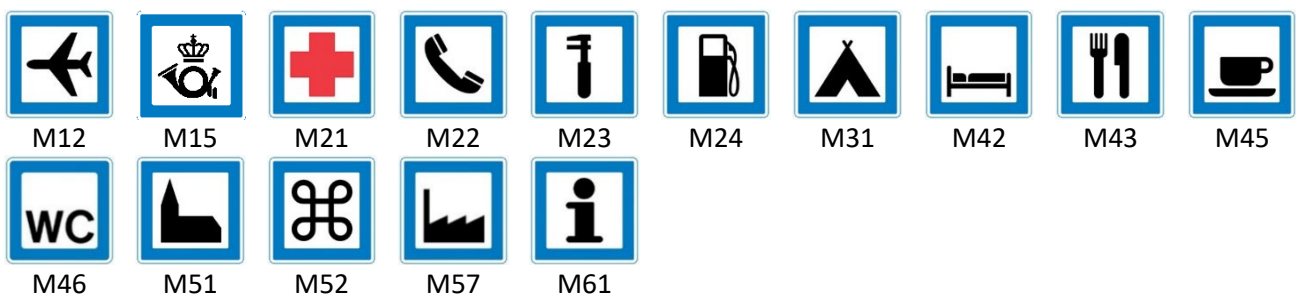
U. Undertavler

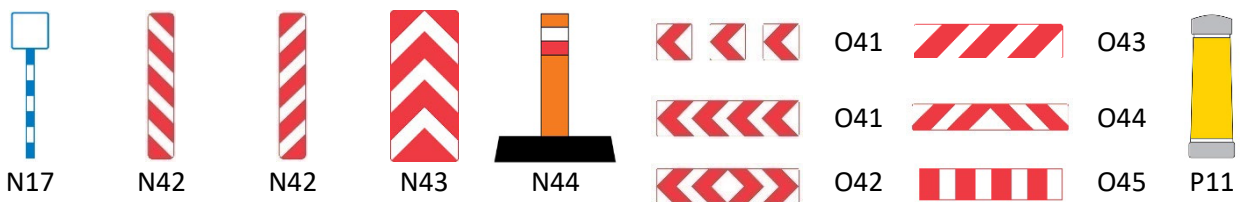
E. Oplysningstavler

M. Servicetavler

N. O. P. Kant- og baggrundsafmærkning m.m.

Imarisai

Siulequt	4
Mianersuussineq	6
Aqqusinertigut angallannermik inatsisip atuuffigisai	9
Piginnittup ingerlatsisullu akisussaaffigisai	10
Unittaatit	11
Uneriarnissap	16
takissusissaa	16
Piareersimasutut inissisimaneq	20
Aquutit	22
Qulliit	24
Usseraatit kalerrisaarutillu	25
Uninnermi qulliit, normoqarfiup qaammaqqutai, refleksit	26
Assakaasut qalequtai	27
Kalluunnissamut sakkukillisaatit	28
Imigassaq, qasoqqaneq, nakorsaatis il.il.	31
Misiliigaluarneq	35
Ingerlatitsisusinnaanermik arsaarinnikkallarneq aamma pisaaqqinneq	36
Sungiusarneq ilinniartitaanerlu	38
Inissiineq	40
Sanguneq	41
Talerpimmut sanguneq	41
Saamimmut sanguneq	41
Kaajallatassatut ingerlavigisassiaq	43
Kaajallanneq	44
Tunuarsimasussaaneq	46
Talerpimmeersunut tunuarsimasussaaneq	46

Pinngitsoorani tunuarsimasussaaneq	48
Naapitsinneq	50
Qaangersaaneq	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Qaangersaaneq inerteqqutaavoq	52
Sanioqqunneqaraanni	53
Kalerrisaarutit usseraatillu	53
Angallattunik aaqqissuussineq	54
Qulliit kalerrisaarutit	55
Politiit usseraataat	57
Allattarfiusat nalunaaqutsersuutit	59
Sukkassusissaq	60
Angallannermi ajutoornerit	63
Qullernik atuineq	65
Qulliit	66
Pisariaqanngitsumik nipiliorneq	68
Silaannaq toqunartulik	68
Useqarsinnaaneq	69
Uninneq inissiinerlu	70
Ingerlatitsisinnaanermut misilitsinneq	73
Ingerlatsinissamut allagartaq	74

Færdselsstyrelsen-imit suliarineqartoq

Assit: Nuummi Politiineersut aamma Færdselsstyrelsen-imeersut

Assiliartalersuineramik aaqqissuussisoq: Qaamanilersuineq: Uffe Rosenfeldt

Siunnersuisoq: Statens Information (Naalagaaffimmi paasissutissiisarfik)

Nutarterineq 15-01-2026

Siulequt

Biilnik atuilluarniaraanni pisariaqarpoq aqqusinermi biilerner
inatsisip ilaanut biilernermi maleruagassanut, ingerlatsisup piginnittullu
pisussaafiinut akisussaaffiinnullu kiisalu biilip aaqqissuussaanera
atorsinnaassusialu pillugit pisariaqarnerpaanut kiisalu naggataagut
angallattunik allanik innimiginninnissamut tunngasunut
ilisimasaqarnissaq.

Pissutsit Kalaallit Nunaanni immikkut ittut qarsupiinnagassaanngitsut
eqqaassagaanni imarisai pisariaqarnerpaaginnartut ilisimasassanut
biilnik ingerlatsisuulersussap ilikkarluarniagassanut killiligaapput.

Atuakkap naggataatungaani allaaserineqarpoq bilersinnaanermut
misilitsinneq qanoq ingerlasarnersoq aammalu suut
piumasaqaataanersut.

Atuagaq bilersinnaanermut allagartartaarnissamut
eqqarsaataannaanngilaq, kisiannili aamma kingusinnerusukkut
aalajangersimasutigut eqqaamasassanik nutarteriumallissagaanni
qinerlerfiusinnaasutut eqqarsaataavoq.

Aqqusinertigut angallattunut najoqqutassiat aqqusinernullu
nalunaaqutsersuutit, Kalaallit Nunaanni atuuttut, ilanngussatut
ilaatinneqarput.

Mianersuussineq

Biilertalertussap angallattut akornanni qanoq ileqqulersornissani ilinniassallugu aallarniutigisariaqarpaa.

Taamaattumik atuagaq manna, angallattunut tamanut **Inatsisinik tunngaviusunik** taaneqarsinnaasumik aallaqqaasigaavoq.

"Inatsisit tunngaviusut" taakkua aqqusinertigut angallannermik

*Immikkut
mianersuunneqas-
sapput meeqqat,
atuartut
aqqusinertigut
ikaarnianut aqutsisui
utoqqaallu*

Kalaallit Nunaannut inatsimmi § 22-mi allassimapput, taakkulu ima oqarput:

Biilertut allanik innimiginninnermik sissuernermillu takutitsissapput taamaasilluni allat ulorianartorsiortinneqaqqunagit imaluunniit ajoquserneqaqqunagit akornusersorneqaqqunagilluunniit, taamaasillunilu aqqusinertigut angallanneq pisariaqanngitsumik akornuserneqaranailuunniit akornusersorneqaqqunagu. Aamma kikkunnulluunniit ajoqusernup eqqaani najugalinnut imaluunniit uninngaartunut innimiginninneq takutinneqassaaq.

Imm. 2. Immikkut mianersuunneqassapput meeqqat, atuartut aqqusinertigut ikaarnianut aqutsisui, utoqqaat inuillu, Justitsminister-ip aalajangersagai naapertorlugit immikkut ilisarnaatillit, imaluunniimmi pissutsit takuneqarsinnaasut malillugit, isigiarsuttut imaluunniit tusiartuusut imaluunniit allatut timimikkut amigaatillit nappaatillilluunniit, aqqusinertigut angalaniarnerminnut akornutigisaminnik.

Imm. 3. Qimussinut qimminik qumuttulinnut uumasuutinullu ungoorneqartunut biilertut immikkut innimiginnissapput pisariaqassappallu unissallutik.

Qanoq-iliorluni allat mianersuunneqassappat imaluunniit sissuarniarneqassappat?

Oqaaseq mianersuussineq ikiuinermut sanilliunneqapajaarsinnaavoq. Angallannermi ikioqatigiinneqassaaq namminerlu piginnaatitaaffiit kisiisa eqqarsaatigivallaarnagit.

Allat ikiorneqarsinnaapput – mianersuuniarneqarsinnaapput - masattukkut biilernerme naapertuuttumik sukkassuseqarnikkut allat serpalinnaveersaarnerisigut. Mianersuussisoqarsinnaavoq – allanik ikiuisoqarsinnaavoq – ulorianartorsionertalinnik imaluunniit akornusersuinertalinnik atugaqartitsinaveersaarnikkut.

Pisariaqalerfiit tamaasa ingerlaarneq akornusersorneqaqqunagu ikiuiniarneqartariaqarpoq.

Taamaaliornissami soorunami ikiortarialinnik takunneqqaarnissaq pisariaqarpoq.

Taamaaliornissami sissuernissaq pisariaqarpoq imaluunniit allatut oqaatigalugu angallanneq malinnaaffigiuartariaqarpoq avatangiisinilu pisut tamaasa arajutsinaveersaarlugit.

Biilnik ingerlatsisuusup pikkorissup ilisimajuartarpaa kingunermini, sanimini illugiinni soorunalumi sionratungimini allanik ingerlaartoqarnerisigut. Pingaarluinnarpoq sangulernerme tarrarsuutit atorlugit niaqqunilu sangutillugu imaluunniit aqqummit allamut nuunnermi misissorluaqqaarnissaq, siumuinnarlu ingerlagaanni tarrarsuutit atorlugit misissuiuaannarnissaq. Eqqumaffigineqassapput upalungaarsimanerme angallatit(politiit, qatserisartut imaluunniit napparsimasunik angallatit) aamma kingunermit aggersut, tamakku ingerlaanarnissaat anguniarlugu aqqutissiuilluartariaqarputit.

Sianigisassat tamakku -ikiuineq taamaattoq – angallattunuinnaq allanut tunngatitaassanngilaq, aammali kikkunnnulluunniit tamanut aqqusernup sinaani najugalinnut imaluunniit uninngaartunut.

Angallattut ilaat immikkut mianersuussassaasarput – immikkut ikiorniagassaasarput – tassa meeqqat, utoqqaat, pitsorluttut, isiarsuttut tusilartulluunniit, imaluunniimmi innarluuteqarnermikkut arlaatigut ajornartorsiutillit.

Atuartut aqqusinertigut ikaarniartunik aqutsioqarpata, aamma taakku immikkut mianersuuttariaqarput – immikkut ikiorniartariaqarput, pissutigalugu taakku atuarfiup qanittuani aqqusinerni ulorianartulittsigut atuaqatiminnut ikaarniartunut ikiuuttussanngortitaammata.

Kiisalu immikkut mianersuunneqartussat tassaapput uumasut, ataatsimoortutut ingerlassaagaluarpata imaluunniit qimuttuugaluarpataluunniit imaluunniit uumasut kisimiillutik

angalaartut immaqalu tammartajaarnikkut aqqusinernut
pisoorsimasut.

Aqqusinertigut angallannermik inatsisip atuuffigisai

Maleruagassat tamakku taava sumi atuutissappat?

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 1 oqarpoq:

Inatsit atortuussaaq, allatut aalajangiisoqarsimatinnagu, aqqusinertigut, sumiiffinni aalajangersimasuni allanilu angallassissutinik ataasiakkaanik arlalinnulluunniit nalinginnaasumik angallaffiusuni. Atortuutinneqassanngilarli qimussit aqqutaanni qimminik qimuttulinnik ingerlaarnernut.

Maleruagassat taakku qamutitut sunut atuutissappat?

Tamanna pillugu aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 2 oqarpoq:

Inatsimmik atuinermi erseqqissaatit makku tunngaviginiarneqassapput:

1) QAMUTIT: Aqqissuussaq sunaluunniit aqqusinermi illinilersugaanngitsumi ingerlasinnaasoq assakaasoqaralaruni, qiterutaasaqaralaruni, valseqaralaruni, perlaaqaralaruni allamilluunniit pilersugaagalaruni.

2) QAMUTIT MOTORILLIT: Qamutit motorimik ingerlateqartut. Qamutit motorimik ingerlateqartut immikkoortiterneqassapput qamutitut motorilinnut, traktorinut, sakkunut/atortunut motorilinnut, knallertitut snescooterinullu.

3) QAMUTIT MOTORIMIK INGERLATILLIT: Qamutit motorillit annerusumik immikkut inunnik nassatanilluunniit angallassissutissatut aqqissuussat, imaluunniit sananeqarnermikkut annertunerusumik allannguuteqartitaanatit allanngortinneqarsinaasut nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerit sinnerlugit sukkassusilimmik ingerlanissamut. Qamutit taama ittut immikkoortillugit tassaapput biilit motorcykelillu.

Piginnittup ingerlatsisullu akisussaaffigisai

Maleruagassat naammassineqarnissaat kiap akisussaaffigaa?

Tamanna pillugu aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 3, imm. 2 ima oqaasertaqarpoq:

Piginnittoq inulluunniit (atuisoq) qamummik sivisuumik atuisussaasoq qamutip inatsisinut naapertuuttumik pissuseqarnissaanut akisussaassuseqarpoq.

Aqqusinertigut angallannermik inatsit oqarmat, qamut ileqqussamisut ittuussasoq, taava tamanna qanoq paasisariaqarpa?

Aamma tamatumunnga akissutissat aqqusinertigut angallannermik inatsimmi nassaarineqaqqaarsinnaapput:

§ 3, imm. 1 oqarpoq:

Qamut sunaluunniit imatut aqqqissorneqarsimallunilu imatut aserfallannaveertinneqassaaq allanut pisariaqanngitsumik navianartorsiutaanani ajoqutaananilu aammalu aqqusinernut innarliissutaanani atornerqarsinnaassalluni.

.....maannalu ingerlatsisuusoq aamma akisussaaqataatinneqalerpoq:

Imm. 3. Qamummik ingerlatitsisusup qanoq ilisukkulluunniit sianigisassaraa qamutip immaqalu kalitaata isumannaatsuunissaat, pingaartumik aquutit, unittaatit, kalerisaarutit usseraatillu kiisalu qulliit peqqussutigineqartutut innissaat isumannaatsuunissaallu, aammalu kalitaqassagaanni taassuma isumannaatsumik atassusernissaa.

Qamutip isumannaatsumik pissuseqarnera – ilanngullugu pissusissamisoortuunissaa qanoq paasisariaqarpa?

Maanna teknikimut tunngassutillit tikippagut.

Amerlaqisut eqqarsalersinnaapput maanna paatsuunganarsilerpoq.

Kisinnili arriitsumik – pissusissaatut – eqqarsaatigilluassagaanni paasinarsiaartulerumaarpoq taama ajornakusoortiginngitsut.

Soorunami qamummik ingerlaassagaanni uneqqinnissaq

naatsorsuutigisariaqarpoq. Taamatuttaarlu pingaartigaaq qamummik aqutsisinnaaneq, aammami eqqumiiginanngilaq.

Tamakkuvalu tamaasa soorunami misissorneqartariaqarput atorsinnaanerit ajoquteqannginnerallu paasiumallugu?

Unittaatit

Unittaatit qimerluualaaqqaariartigik.

Unittaatit taakku ingerlatitsisusooq uneriarfissaani uneriataarsinnaangorlugu suliaapput.

Taamaasiortoqartassaaq unittaatit tukerfiannik tukersinermigut.

Tamatumuuna unittaatit sunniuteqartarput. Unittaatit qalliutaat saalimasumut (skive(imaluunniit ulamertumut (tromle), biilip assakaasuinut inissitamut, naqisunneqartarpoq, taamaalilluni unittaatit sunniuteqalersarlutik biililu kigaallakkiartulersarluni.

Ingerlatitsisusup unittaatit tukertaataat tukeraangagu tukertaatip assakaasullu akornanni qanoq pisoqartarpa?

Biilimi nutaaliaasumi erngup naqitsinera (hydraulik) nukimmik taamatut nuussinermut atorineqarpoq, tassa tukertaat tukkerneqaraangat erngup naqitsinera pisarmat, naqitsinerlu taanna cylinerimit pingaarnermiit, unittaatit erngannik imalimmit, unittaatit sulluatigut unittaatillu sulluliisigut assakaasuni tamani immikkut assakaasut cylinderiannut nuunneqartarpoq.

Erngup naqitsinerata tamatuma assakaasut cylinderiat unittaatit akimmiffiannut (bremseklods) unittaatit qalequtaasat atorlugu naqiuttarpaa bremsekivep bremsetromlelluunniit tungaanut.

Cykelilp assaat atorlugit unittaatillip uneriarnermi qanoq pisarnera takoreersimagaanni tassa taamatulli pisoqartarpoq. Akimmittaat assakaasunut assakaanerliulersitsisarpoq naggataagut assakaasut unitsilluinnartarlutik.

Unittaatit qamutip pisataasa ilagaat pingaaruteqartorujussuuit. Taamaattumik aamma taakku biilimik piginnittuusup (atuisup) pissusissamisoortumik inissamut akisussaaffiisa ilagaat aammalu ingerlatitsisusumit ajoquteqannginneri atorsinnaalluarnerallu misilittarneqartartussat.

Biilernialersinnani taamaattumik unittaatit pillugit arlallit misissorneqartassapput.

Biilimi ingereeraanni motori aallartinnagu unittaatit tukerfiat tukerneqartassaaq, taamaalinerani qullarsimanerpaaffianiit naleqquttumik (1 cm) (akimmisaarneqanngitsumik) appariartartussaq. Tukeqqinnerani unittaatit tukerfiata qullarsiapparnerpaaffiata apparaimanerpaafissaatalu akornata missaani tamaallaat anguneqarsinnaasassaaq, biili ullumikkut amerlanerpaatulli marlunnik ingerlaarfilinnik unittaateqarpat. Taamaalinerani tukerfiup uninngalluarnera malugineqarsinnaassaaq tukersimaannarnerani appariaqqissinnaassanani.

Unittaatinik misissuinnermi aamma unittaatit imiisivianni, motoreqarfiani inissisimasumi, erngup sumut killissimanera misissorneqassaaq. Tamatumani paasiniarneqassaaq erngup imisivimmi killiffissatut nalunaaqutsimikkamiinnissaa, aammalu matuani putut mingummit milittoortitaasimannginnersoq.

Biilini nutaaliaasuni unittaait saniatigut ikuusersugaapput ingerlatitsisuusup uneriarinnassanut oqinnerulersitsisumik. Taamatut ikiuutitut atortorissat qanorpiaq aqqissuunnerat atorsinnaassusiallu sammissanngilagut takusinnaasariaqarparpulli atorsinnaassuseqarnersoq.

Qujanartumik pisariitsuuvog.

Biili atoqqammersimappat, unittaait tuckerfiat arlaleriarluni tukertaqqaarneqassaaq. Taamaanngippat tuckerfik appariaqqissinnaanngiffia tikillugu tuckerneqassaaq. Taamatut uniffianiitinneqassaaq motorilu aallartillugu. Tamatuma kingorna malugineqarsinnaassaaq tuckerfiup appariaqqilaarnera. Maanna ilisimalerparput ikiuutitut atortup taassuma silaannaarnissamut sakkortusaat (vacuumforstærker) taaneqartartup pissusissamisut sunniuteqarnera.

Biilit nutaanerusut tamatigut unittaammik ABS-mik ikiuusigaagajupput. Biilit ABS-illit, ABS-p unittaait ingerlariaasaasa unilernermi assakaasut kaviinnarnissaat isumagisarlugu. Abs-p unittaait aqqissuinerani unuttaait tuckerfi sajukulaartittarpai, tamanna pissusissamisoorpoq isumaqarporlu unittaait ajunngitsumik atuuttut. Unittaait tuckerfi sajukulaaraluarpata unittaait tukeqqaannarnissaa pisariaqarpoq. ABS-sip nalunaarsuutaa qulleq ikumaannalerpat unittaait ajoqusersimassapput, ingerlaannarlu iluarsaaserivimmut aqqitsinneqartariaqarlutik.

Aammalu biilit nutaanerusut Elektronisk Stabilitets Control (ESC)-mik ikiuusigaapputtaaq, taassumalu pujattoornissaq upittoornissamullu pinngitsoortitsinissamut ikiuutaavoq. Biilit ESC-llit maluginiummik (sensor) peqarput, biilillu tamanut ingerlanera malinnaavigalugu. ESC-p ingelariaasaata malugippagu pujattoortoqalersoq, assakaasoq imaluunnit assakaasut sivikitsumik sivisuumilluunnit arriitsumik unikaallatittarpai biilip ingerlanera nallortillugu. ESC-p nalunaarsuutaa qulleq ikumaannalerpat aqqutaani ajortoqalersimassaaq, biilillu sannavianit siunnersuutit malinneqartariaqarlutik.

Suut tamarmik aserorsinnaapput – aamma unittaateqarfiit. Siuliini unittaait taakku misiligareerpagut, ajoquteqanngikkunik qanoq innissaat paasillugu.

Misiligaanermi tuckerfik apparnerpaaffissaa tikivillugu tukersinnaagaanni imaluunniit qullarsimanerpaaffissaata apparnerpaaffissaatalu akornata missaaniit suli appasinnerusunngorlugu, taava nittaateqarfiit ajoquteqarsimapput, taamaappallu biili ingerlatigineqassanngilaq misissorneqareersinnagu iuluarsaanneqareersinnagulu.

Suna ajoqutigaa?

Amerlanerpaatigut unittaatinut ingerlaartup aappaa ussiillisimassaaq. Tamanna aqqusinnermi ingerlaarfissami takuneqarsinnaasassaaq, tassami unittaait erngat koorusaarsimassammat.

Tamatumani taaguut nutaaq saqqummerpoq – unittaatitut ingerlaarfiit (bremsekreds).

Unittaateqarfiit sapinngisamik isumannaatsuutinniarlugit unittaatit ruujorii atassusigaapput ataasiinnaanngitsutigut marlutsigulli immikkoorlutik sunniussinnaasutigut. Taakku taagorneqartarput bremseklodsinik.

Tassa imaappoq taamaasiornikkut arlaat ussiillisimassagluarpalluunniit unissinnaanissamut periarfissaqartuarpog.

Nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerit missaannik sukkassuseqarluni ingerlaarnermi unittaatit misilissagaanni maluginiagassaavoq aqqusinermi panertumi narlusuumi unittaatit atornerini biili siunnerfigisani allanngortinnagu siumorluinnaq unigiartussammat.

Uneriarnermi iili sanimut arlaannut sanguniassappat, tamanna pissuteqarsinnaavoq unittaatit qalliutaasa (belægninger) assigiinngitsumik nungullarsimanerannik, qalliutit taakkua isugutannerannik imaluunniit mingoqarnerannit.

Qamut akimmisaartumik uninniassappat tromleni, skiveni imaluunniit qalliutini ajoquteqartoqarsinnaavoq.

Isikkamik kigaallassaar (ingerlanermi kigaallassaar) assakaasunut 4-nut tamanut sunniisinnaassuussaaq biililu qanorluunniit sukkassuseqaraluaq isumannaatsumik sukkasuumillu unitsissinnaassallugu, aamma biili useqarluaraluarpallauunniit.

Unittaatit ajoquteqanngippata mterit qassit atorreqassappat?

Ingerlanermi kigaallassaar (unittaat) naammaginartumik sunniisinnaassuseqassaaq (naammaqqavissumilli) aqqusinikkut panertukkut manissukujuukkut annerpaamik nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerinik sukkassuseqarluni tannerpaamik 6 m-ini unitsinneqarsinnaappat. Uneriarnermi koblingi apparsinnaaffianut tukersimaneqassaaq.

Unittaatit ajoquteqanngitsut meterinik taama amerlatigisunik atuisariaqanngillat.

Biili aamma atortulersugaavoq uninnganissamut (inissiinissamut) unittaatinik (unittaat assannik nusuttagaq).

Taassuminnga siunertaasut marluupput.

Biilimut aqqusinermi kussangaartumi inissinneqartussamut isumaminik aallatsaaliuutaavoq. Taamaattumik aaqqissuussaavoq sukalluinnarsimalluni uninngaannarsinnaanngorlugu.

Aamma ingerlaarnermi biilit unitsitsisisinnaavoq, taamaattorli ingerlanermi unittaatitulli, assakaasunik 4-nik tamanik unitsitsisarutulli, sakkortutigisiumik sunniisinnaassuseqarani.

Inissiinermi unittaatip assakaasut kingulliit kisiisa unitsikkajuttarpai.

Inissiinermi unittaatip pitsaassusissaatut piumasaqaatit naammassineqarsimassapput biilini na. akunneranut 30 kilometerinik sukkassusilimmik 20 meterini unitsitsisisinnaassapput. Koblingi apparsinnaaffia tamaat tukersimaneqassaaq. Tamatuma assigaa

aqqusinnermi 18%-imik kussariartornilimmi biilimik uninngatitsisinnaanera.

18%-imik kussariarneq tassa aqquernup mterini 100-ni 18 m-nik nakkariarneqarnera imaluunniit 10 m-ni 1,80 m-nik, tassalu kussangalluuartuusoq.

Siusinnerusukkut tusarparput biilit nutaaliaq marlunnik bremsekredseqartoq. Kreditsit taakku tamarmik immikkut atorsinnaassuseqarput, tassa imaappoq kreditsip aappaa aserorsimappat – ussiillsimappat – aappaa utaqqiisitut atorsinnaassuseqarpoq. Utaqqiisitut unittaat naammaginartumik sunniisinnaassuseqaruni nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerinik sukkassuseqarnermi uninniarnerup takissusia annerpaaq 12 m-iussaaq biilimut nalinginnaasumut tunngatillugu, biilimulli nioqqutissanik usisaammut tunngatillugu annerpaamik 14 m. Uninniarnert takinerpaaffissaattut taasat taakku tamarmik taamaallaat tunngatitaapput aqqusinnermut panertumut, manissukujumut.

Unittaatit ajoquteqarpata biili ingerlatigineqarani piaartumik iluarsaassisarfiliaanneqassaaq.

Biilip aatsaannguaq tusariikkatsitut uneriasinnaajuarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaava?
Ajoraluartumik naagga.

Aqqutigisami quasartumi quaallisaarnartumilu uninniarnermut takissusissaaq tannerulersarpoq allaammi tannerujussuannngortarluni.

Biilertup siullermeersumik quasartukkoortussap (sermilimmi) biilip unissinnaanngilluinnarnissaa naatsorsuutiginerusariaqarpaa!
Misilikkaannimi taamatut misiginartarpoq. Unigiartorfissap takissusia tannerujussuannngortarpoq.

Tamanna paasereeraluarlugu allatut ajornartumik biilertariaqassagaanni eqqaaqqaagassaaq tassaasariaqarpoq sukkassusissamik appariartitserujussuarnissaaq.
Taamaasilluni uninniarnerup takissusia annikinnerulissaaq. Sakkortusaatip tuckerfiata, koblingip unittaatillu tuckerfiata atorniarnissaaq eqqorluartumik mianersorluartumillu pissapput, tuckerfitsigut tassanngaannartumik iliuuseqarnerit aammami aquummi imaannaanngitsumik kinguneqarsinnaammata.

Aqqusinnermi quasartumi (sermilimmi) uneriarnermi biilip assakaasuit uneriataraajuttarput (assakaajunnaarlutik), taamalu assakaasut atorunnaarlutik killiffiit aalajangereersut unitsitsisinnaanatililu aqulluartsitsisinnaanngitsut atorneqalersarput.

Taamaattumik sallaatsumik tassanngaannartuunngitsumik uneriarartoqartassaaq – tuckerfik mianersortumik naqillugu, taamaalilluni assakaasut assakaajuaannassammata, unittaatillu sunniukkiartorluarnerulerlutik naggataagut unitsitsivissammata.

Biilit unittaatit ABS-qanngitsut sallaatsumik tassanngaannanngitsumik uneriarartoqassaaq – tuckerfii mianersortumik naqillugu, tassa assakaasut

assakaajuaannassammata, unikkiartoruusaarluni naggataagutigullu
univilluni.

Uneriarnissap

takissusissaa

Maanna naatsorsuutigineqarsinnaangilaq meterit amerlassusissaat unittaatinik **misissuinitinni** atukkavut biilimik unitsitsiffiusinnaassanersut.

Biilimik aallaraanni ulorianartussat malugniaqqaagassaapput tamatumalu kingorna kigaallannissaq naggataagullu uneriavinnissaq aalajangiunneqassalluni.

Tassa imaappoq biilip unitsinniarnissaanut isorartussuseq takinerusoq atussallugu naatsorsuutigisariaqarpoq – isorartussuseq taanna tamarmiusoq taaneqartarpoq uninniarnermi takissusia.

Piffissaq ulorianartumik malussarnermut ilaasoq aammalu uneriarnissamik aalajangerfiusoq taaneqartarpoq piffissaq ilioriuseqarfiusoq. Takissuseq piffissami tassani biilip ingerlaffigisaa taaneqartarpoq ilioriuseqarnerup takissusia.

Taakkua imatut nassuiarsinnaavagut:

Uninniarnerp takissusia = ilioriuseqarnerup takissusia + uneriarnerp takissusia.

Qamutip unitsinniarnerani qanoq pisoqarnera paasisaqarfigiumallugu misilissinnaavarput kisitsisitalersorlugu.

Eqqarsarutta biili nalunaaquttap akunneranut 30 milometerinik sukkassuseqarluni ingerlasoq, taava sekundimut 9 meterit missaannik nikeriartassaaq.

Alaperaatsunut tamanna imatut naatsorsorneqassaaq eqqossissaartumillu imaassalluni:

Nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerit assigaat nalunaaquttap akunneranut 30000 meterit. Paasiniassavarput meterit qassit sekunditimi ataatsimi biilip ingerlasimanerai, tassami piffissaq taanna tassaammat inuup nalinginnaasumik ilioriuseqarfigisartagaatut naatsorsuunneqartartoq. Tamanna inunni assigiinngitsuni annertunerusinnaallunilu annikinnerusinnaavoq, oqareernertulli piffissaq nalinginnaasumik ilioriuseqarfigisaaq tunngavigissavarput.

Nalunaaquttap akunnerani ataatsimi sekundit tassaapput 60 x 60, tassalu imaappoq nalunaaquttap akunnera ataaseq imaqarpoq

Sekundinik 3600

Maanna kisitsisit taakku atorsinnaalerpagut.

30000 m

3600 sek

Taava sekundimut ataatsimut 8,33 meterit pissarsiarissavagut.

Biilnut nalinginnaasunut 3500 kg ataallugu oqimaassusilinnut aqqusinnermi panertumi, manissukujuusumi nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerinik sukkassuseqarluni uneriarnissamut takissusissarititaq annerpaaq 6 meteriuvoq.

Maanna uninniarnissamut takissusissaatitaq annerpaaq kisitsisit siuliiniittut tunngavigalugit naatsorsorsinnaalerparput.

Ilioriuseqarnissap takissusia + uneriarnissap takissusia

8,33m + 6 m

(UNINNIARNISSAP TAKISSUSIA)

Siusinnerusukkut eqqartorneqareersutut biili nalinginnaasoq 6 meteritut takissusissaatitaasuniit naannerusumi uneriarsinnaanerusussaavoq.

Takuneqarsinnaasutut uninniarnissap takissusissaa aalajangerneqarallarpoq marlunnit ukunannga:

1. Ingerlatsisup qanoq periataarsinnaatiginera.

2. Biilip uneriataarsinnaanera.

Sukkassuseq marloriaatinngortissagaanni – nalunaaquttap akunneranut 60 kilometerinngortillugu – taava uninniarnissamut takissutsimi qanoq pisoqassava?

Aap, sukkassuseq marloriaatinngormat aamma biilip nikissinnaanera sekundimut marloriaatinngussaaq, tassa imaappoq:

$$2 \times 8,33 \text{ m} = 16,66 \text{ m.}$$

Pissanganartortaali unaavoq uninniarnissap takissusiatigut qanoq pisoqassava?

Aamma taanna marloriaatinngorluni qaffassava imaluunniit?

Sukkassuseq marloriaatinngorpat (soorlu assersuutigalugu nalunaaquttap akunneranut 30 kilometeriniit nalunaaquttap akunneranut 60 kilometerinut), taava uninniarnermut takissusissaq sisamariaammik qaffattussaavoq!

Tassa imaappoq, nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerinik sukkassuseqarluta uninniarnermut 6 meterit atussagutsigit, taava nalunaaquttap akunneranut 60 kilometerinik sukkassuseqarlutilluta imaalisaaq:

$$6 \text{ m} \times 4 = 24\text{m!}$$

Ataatsimut katillugit uninniarnermut takissuseq tassaalisaaq:

$$16,66 \text{ m} + 24 \text{ m} = 40,66 \text{ m!}$$

Maanna kisitsisit taakku tabelinngortissagutsigit, paasiuminarnerulissapput:

Sukkassuseq	Iloriuseqarnerup sukkassusaa	Uneriarnerup takissussusaa	Uneriarnerup Takissusaa
30 km/t	8,33 m	6 m	14,33 m
60 km/t	16,66 m	24 m	40,66 m
90 km/t	24,99 m	54 m	78,99 m

Kisitsisit taakku aqqusinermut manissukujuumut, panertumut taamaallaat atuupput.

Erseqqissaqqinneqassaaq uneriarnermut takissusissat tassaammata tannerpaaffissatut akuerineqarsinnaasut, taamaattumillu takissutsit taakku unittaatinik sunniuteqarluarnerpaanik unittaateqarnermi naanneralaarsuusussaallutik.

Eqqarsaatigigaanni Kalaallit Nunnaanni ukiup ilarujussuani aputeqartarlunilu quasassiorfiusinnaanera aammalu uneriarneq takissusissaa immaqa arfineq-marloriaammik tannerulersinnaasarluni, taava paasineqarsinnaavoq aqqusinertigut angallannermut inatsisip aalajangersagartaqarnera pisortat sukkassusissamut killiliisinnaaneranik piffik aalajangersimasoq malillugu naleqqussakkanik!

Ingerlatsisup uninnissamut takissusissaaq taanna annikillilersinnaavaa? Aap, taamaasiorluarsinnaavoq.

Uninnissamut takissusissaaq soorunami naannerulissaaq sukkassuseeq appartinneqarpat – assersuummi tamanna takoreerparput.

Tamatuma saniatigut ingerlatitsisuuq sulii allanik marlussunnik iliuuseqarsinnaavoq:

1. Piareersimasutut inissittoqassaaq, immaqa tassanngaannaq ulorianartorsiorfissamik takusaqanngikkaluarluni ulorianartussamik ilimagisaqaleruni.

2. Biilimi unittaatai ima isumagilluarsimatigissavai taamaa*l*illuni uneriarneq sapinngisamik naatsuinnaatinniassallugu.

Kisianni piareersimasutut inissisimaneq suua?

Piareersimasutut inissisimaneq

*Piareersimasutut
inissinneq
tassaavoq
isikkamik
unittaatit
tukerfiannut
nuussineq
uneriarissamul-
lu piareerneq
unerianeqassap-
pat*

Piareersimasutut inissinneq tassaavoq isikkamik unittaatit tukerfiannut nuussineq uneriarissamullu piareersimaneq. Piareersimasutut inissinnikkut piffissaq atorluarneqartarpoq isikkap unittaatit tukerfianni tukeriarissamut piareerneratigut, tamatumuuna piffissaq ilioriuseqarfiusoq aammalu taamaalinerani ingerlavigisimasaq naannerlersussaavoq.

**Piareersimalluni inissinnerup piffissaq ilioriuseqarfissaq
sivikinnerulersittarpaa taamalu aamma uninnissamut
takissusissaq naannerulersittarlugu.**

Maanna ilisimalerparput biilip uninnissaanut takissutsimut apeqqutaasartoq:

1. Ingerlatsisuusup ilioriuseqarsinnaassusia.
2. Unittaatit pissusiat (uneriarinnaassuseqarneq).
3. Biilip sukkassusia.
4. Aqqusernup pissusaa (panertoq imaluunniit quasartoq).
5. Aqqusernup qalliutaa (ujaraaqqat imaluunnii usserummik akuugaanera asphalt).
6. Aqqusernup kussangassusaa.

Aqqusinikkut quasartukkut uneriararneq pillugu immikkoortumi nassuiarneqarpoq qanoq iliornikkut sallaatsunnguamik periaatannngitsumillu uneriarinnaaneq tamatumuuna assakaasut unittoornissaat pinaveersaarniarlugu.

Biilit ABS-mik unittaateqanngitsut unittaatit eqqorluinnartumik atorneqassammata – aamma aqqusermi panertumi – uneriarinnaaneq tamaat anguniarsarlugu, kisiannili assakaasut unigatik assakaajuaannarnissaat eqqarsaatigalugu Taamaasiornikkut uneriarissaq iluatsitsiviunerpaasussaavoq Assakaasut paarnaartoortussaassanngillat.

Billili ABS-nik unittatillit tuckerfii tamakkerlugit tuckerneqassapput,
uninnilluarniaraanni.

Aquutit

Pingaarluinnarteq alla tassaavoq aquut.
Tamatumani aamma piginnittoq (atuisoq) imaluunniit ingerlatitsisusooq pisussaavoq misissussallugu aquutit isumannartooqannginnersut peqqussutigisanullu naapertuunnersut.

Aquutip sunniuttarnera pisarpoq aquutip ipiterutaanik aalariaallatsitsinerup assakaasunut biilip siornatungaaniittunut nuunneqartarneratigut taakkununga atassuteqaatit atortullu mekaniskiusut assigiinnitsut aqqutigalugit.
Tamanna pissaaq eqaatsumik, nakimanngitsumik sukkasuumillu. Aquummiit assakaasunut atassuteqaatini nungllarsimaneq assigisaalluunniit pissutaallutik aqunniarneq piuminaalliortitsissanngilaq.

Taamaattumik misissorneqassaaq assakaasut aquutip ipiterutaata aalaasaanut malinnaalluarnersut – ipiterutip aalanera asiillartoqarneragut sunniuteqarluannginnersoq (ratslør), taamaappallu qanoq annertutigisiumik.

Ratslør sunaava?

Tassa aquutip ipiterutaa ipiallariarneqarsinnaalluni assakaasut malinnaanatik.
Siullermik aquut pisataalu misissorneqassapput asiillartoarsimanersooq paasiniallugu.

cinissiiinikkut.

Biilip sanianut assakaasua siorleq saamerleq takusinnaanngorlugu aquutaatalu ipiterutaa matup siorliup saamerliup igalaavatigut ammasukkut angusinnaanngorlugu inissilluni. Ipiterut mianersortumik ipiallaamisinneqassaaq assakaasup isigisap aalariarnissaa tikillugu. Ipiterutip ipiallaamisinnerani killiffigisaq mauginiarneqassaaq taavalu ipiterut killup tungaanut mianersortumik ipiallaamisinneqassalluni assakaasup sanguallannissaa tikillugu. Ipiterutip ipinnerani killiffigisat marluk akorni taakku taaneqartarput ratslør.

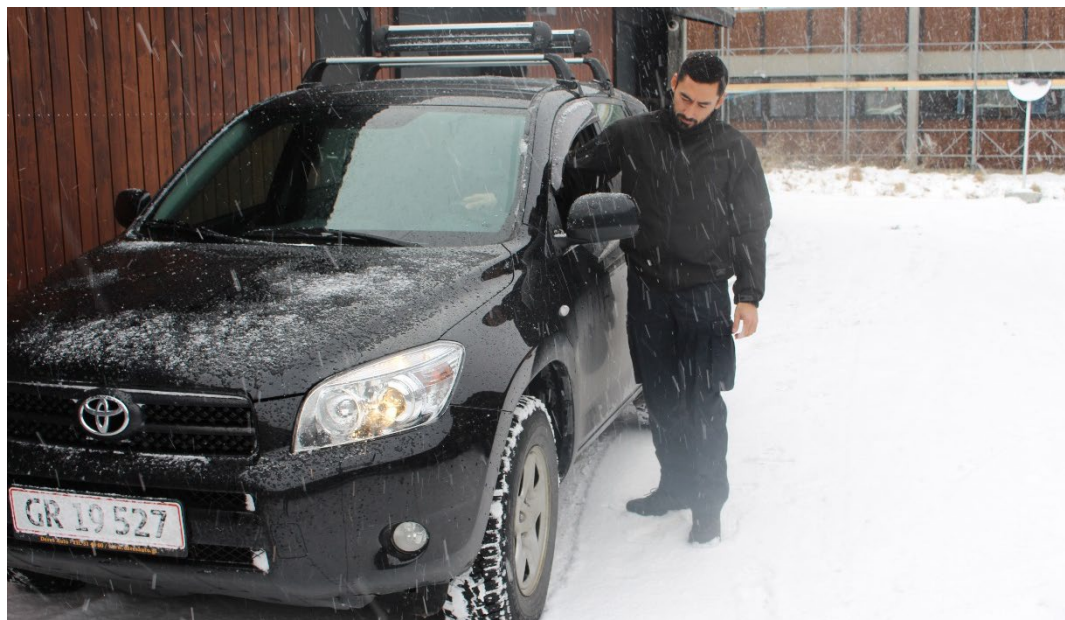
Ratslørinik uuttuinnermi ipiterutip aalanera qamutip uninnganera pissutigalugu atortuini assigiinngitsuni tasisuasinnaassutsimit pisoq nalinginnaasumik naatsorsuutigineqartariaqanngilaq. Kimulluunniit aqquumminik misissuisussamat eqqaamanigassaassaaq aquut aquutitut "tandstang"-imik taaneqartartutut sanaajusimappat, taava aqunniarneq ippinnartortaqartussaassanngimmat.

Biilit nalinginnaat amerlanerpaat ullumikkut taamaattunik aquusersugaapput.

Oqartarpulli ipiterutip nigaliusaani uuttoarlugu 5 centimeterit angusaraanni ajoquteqartoqassanngitsoq.

Ratslør akuerineqarsinnaasumiit annertunerusorigaanni biilit ingerlatigineqassanngilaq. Ratslør pisarnermiit annertunerusorigaanni misissortariaqarpoq sumerpiaq ajoquteqarnersoq. Motoreqarfiup ammartartua ammarneqassaaq ikiortigisamullu aquutip ipiterutaa illuaniit illuanut kigaatsumik ipiallatsinneqartassaaq.

*Biilip sanianut
assakaasua siorleq
saamerleq
takusinnaanngorlug
u aquutaatalu
ipiterutaa matup
siorliup saamerliup
igalaavatigut
ammasukkut
angusinnaanngorlu
gu inissittoqassaaq*

Taava nammineq motoreqarfimmi aquutip atassusersuutai ataasiakkaat ersiinnartut qimerloorneqassapput paasiniaarlugu pistai tamarmik ataatsikkut aalaseqarnersut – imaluunniit ilaqassanersut allaniit kingulliulaarlutik aalariartartunik. Taamaattoqarpat biili iluarsaasarfiliaattariaqarpoq, ipiterutip aalaasaanik malinnaasinnaannginneq taakkununga pisuusinnaammat.

Tassami ratslør, taamaattoqassappat, assigiaamik aquutip atassusersuutaasa pisataasalu ataasiakkaat akornanni naligiaartussaavoq.

Aqut imatut aaqqissimasussaavoq, aqqusinikkut manissuinnakkut nalunaaquttap akunneranut minnerpaamik 10 kilometerinik sukkassuseqarluni ingerlaarnermi ipiterut ipikkaanni nammineerluni siumorluinnaq ingerlanissamut uteriartussanngorlugu. Aqut uuliap naqitsineranik saniatigut ikiutaassinnaasunik (servostyring) atortulersugaasimagaluarpalluunniit taakku atungikkaluit biili aquuneqarsinnaassaaq.

Qulliit

Biilimik ingerlaarnialersinnani aamma qulliit, kalerrisaarutit usseraatillu atortui, igalaanut tagiartuutit – asaatillu kiisalu assakaasut qalequtaat misissorneqartassapput ajoquteqannginnersut peqqussutigisanullu naapertuuttuunersut.

Biili siornatungimigut quleqqassaaq, taakkulu assigiinngitsunik pingasunik sakkortussuseqassapput: Ungasissorsiut, qanittorsiut kiisalu sumiiffimmik takutitsissutit qulliit. Qulliit ungasissorsiutit qamutip sioraanut minnerpaamik 100 meterit angullugit qaammarfiginnissinnaassapput, qanittorsiutit taartoortitsisussaanaatik siumut minnerpaamik 30 meterit angusinnaassavaat. Sumiiffinnik takutitsissutitut qulliit takuneqarsinnaassapput qamutip siornani minnerpaamik 300 meterinik ungasissuseqarluni. Ingerlatitsisuusup misissortassavaa qulliit tamarmik ikumasinnaanersut aammalu peqqussutigisanut naapertuuttumik atorsinnaanersut. Biilip siornani qullernik misissuinermini misissorneqassaaq pærit eqqortumik ikkunneqarsimersut taamaasilluni qanittorsiutit ikikkaanni aamma taakku ikittussanngorlugit. Aamma taamaassaaq ungasissorsiutinut tunngatillugu.

Amerlaqisut pæremik nammineerlutik taarsiisarput, ikkunnerlioraannili aamma kukkusumik inguneqartarluni. Qullerni illugiinni qulliit qalipaataat sakkortussusaallu assigiissapput.

Biilip kingornatungaani qulliit (tunuata sinaani tamani ataaseq) tunummut aappaluttumik qaamaneqassapput biilillu kingoraani 300 meterinik ungasissusilimmut takuneqarsinnaassallutik. Biilip kingornatungaani qulliit siornatungaani qulliit ikeqatigisassavaat. Biilimi qullernut ikittaatit assigisaasalu ikkusimaffigisaanni (instrumentpanel) quleqqarpoq tungujortumik ikikkaangat biilip qulliisa ungasissorsiutit ikinnerannut takutitsisartumk. Ungasissorsiutit qaamarnat allanik taartoortitsisinnaatillugu atorineqassanngilaq.

Biilit qulliisa ikumanissaat pissaaq seqernup nuineranit tarrinnissaata tungaanut, kiisalu putsersumi imaluunnit assigisaanni - ersernerlunnermini qaamanerlunnermilu qulliit qanittorsiutit ikumassapput.

Qullit ikumaffisaata avataatigut qulliit qanittorsiutut ikumassaaput. Qullit qanittorsiutit taarsiullugit putsumi qullit imaluunnit assigisai taarsiullugit atorineqarsinnaapput.

Usseraatit kalerrisaarutillu

Biilip usseraatitut kalerrisaarutitullu atortui tassaasussat qulliit ikeqattaartut, qulliit uninnermi qaammartartut siggartaallu, aamma misissorneqartassapput. Qulliit ikeqattaartut ikinneqassapput misissorlugulu tamarmik ikeqattaarnersut biilip saneraata illuani, siornatungaani kingornatungaani taavalu illuatungaaniittut aamma taamatulli. Aalajangersimasumik ikeqattaartussaapput – tassa minutsimut 60-it 120-llu akornann ikittarlutik.

Ingerlatitsisup inaani qulleqassaaq nakkutilliisummik aamma/imaluunniit nipilimmik kalerrisaarummik, qulliit ikeqattaartut ikinnerannut nalunaaqutaasussamik. Qulliup imaluunniit ikeqattaarnerup angusinnaasaa allanngussapput tamanna ersiutaassaaq qulliit ikeqattaartut arlaata ataatsip arlallilluunniit ikinngitsoornerannut.

Ikkittaat immikkut ittoq atorlugu qulliit ikeqattaartut tamarmik ataatsikkut ikinneqarsinnaassapput (havariblink).

Siggartaat kalerrisaarut ersarissuussaaq kipsisuitsumik nipeqartoq.

Uninnermi qulliit, normoqarfiup qaammaqqutai, refleks-it

Uninnermi qulliit (biilip kingornatungaani sinaatungaani tamani ataaseq) misiligarneqassapput unittaatip tukertarfiata naqinneratigut ikiortigisamullu misissortillugu qaamaneqarnersut.

Biilit ilaat ima aaqqissuussaapput uninnermi qulliit ikumasinnaaqullugit motorip aallartittaataa atassusigaalluni. Ajornanngippat biilit qarmamut assigisaanulluunnit kinguporsortinneqarsinnaavoq, namminerlu takuniarlugu uninnermi qulliit unittaatip tukerfiata tukerneratigut ikissimanersut. Uninnermi qulliit biilip kingornatungaani qullerniit (baglygter) sakkortunerungaatsiartumik qaamaneqartussaapput.

Biilip kingornatungaani normoqarfik qulliit ikumaffissaasa nalaanni qaammaqqusersimassaaq. Ingerlatitsisuusup misissortassavaa normoqarfiup qaammaqqutai ajoquteqannginnersut. Normoqarfiit minguitsuutitaassapput.

Biili kingornatungaagut aappaluttunik ersersitsissusigaassaaq (reflekser (qaamanermik utertitsisartut)). Taakku aseqqoqaratillu minguitsuussapput. Refleks-it pingasunik teqeqquliussanngillat (trekant-iussanngillat).

Assakaasut qalequtai

Biilip aqunneqarsinnaanissaa uneriarsinnaassuseqarneralu pillugit pingaartuuvoq assakaasut sapinngisamik pitsaasunik qalequtaqartittuarnissaat.

Taamaattumik biilimik misissuinermut ilaavoq misissortassallugit assakaasut qalequtaasa ajoquteqannginneri, qalequttat allaasa itissusissaattut minnerpaaffissaatitaq – 1 mm – taannaanersaq aammalu qalequttani silaannaap naqitsinera fabrik-imit malittarisassiorfiusumit peqqussutigineqartutulli innersoq.

Assakaasut qalequtaat inngigissulersukkat atoraanni taakku assakaasunut sisamanut tamanut ikkussugaassapput.

Aamma taamaassaaq assakaasut qalequtaannut maniillakkoortissianut ukiiuneranilu atugassianut tunngatillugu.

Sooq taama pingaartigaa assakaasut qalequtaasa allaasa kigarneri peqqussutigineqartutut itissuseqarnissaat, aamma pullaatitut silaannaap naqitsinerata eqqortuunissaa?

Aatsaannguaq biilip aqussinnaanissaa unitsinneqarsinnaanissaalu, aammalu biilip naatsorsuutigisatulli pissuseqartuunissaa pingaartuusooq nassuiarneqarpoq.

Assakaasut qalequtaat pissusissamisuunnigippata biilip aqussinnaanera biilillu uneriarsinnaanera attorneqarsinnaapput.

Oqarta assakaasoq siorleq talerperleq silaannartakippallaartoq. Taava biilimik ingerlatitsisuusup tamanna qanoq maluginnaavaa?

Tassa, biili talerpiup tungaanut sanguniartuassaaq (nutsunneqassaaq), taamaa*l*illuni ipiterut saamiup tungaanut ipissimaniartuarneqassalluni biili siumorluinnaq ingerlasinnaaqqullugu.

Uneriassagaanni aamma biili taamatulli talerpiup tungaanut sanguniassaaq, tassa uneriarnissaaq isumannaatsuussanani. Aqqusineq quasartillugu imaannaanngitsunik kinguneqarsinnaavoq immaqalu aqqusernup avataanut nakkarsinnaalluni.

Assakaasut qalequtaasa kigartornerisa ingerlaarfiusumi imeq kigarnertigut avammut piiagassaraat, taamaa*l*illuni aqqusinermut tulluarsimanissaaq aqussinnaanermut uneriarsinnaanermullu pingaaruteqaqisoq sapinngisamik allanngutsaaliortarlugu.

*Assakaasut
qalequtaat
pissusissamisuunn
gippata biilip
aqussinnaanera
biilillu
uneriarsinnaanera
sunnerneqarsinna-
apput.*

Assakaasut qalequtaat inngigissulersukkat aputilimmi atussallugit pitsaalluinnarput aqqusinnermut tulluarsimasarmata.
Assakaasut qalequtaat inngigissulersukkat atornissaat pinngitsaalissutaanngilaq taamaallaat pisariaqavitsinnagit, kisiannili innersuutigaarput sillimmasiinnermut tunngatillugu.

Assakaasut qalequtaat inngilersukkat piffissami majip 1-niit sept-illu 30-ata akornanni atorneqaqqusaanngillat.

*Biili siornatungaata
teqeqquagut
saamerlikkut
orraatinniarneqassaa
q. Biili orraassaaq
kalluunnissamullu
sakkukillisaatit
(støddæmpere)
ajoquteqanngippata
marlussunnik
qitulligaareerluni
unissaaq.*

Kalluunnissamut sakkukillisaatit

Biilip atortulersuutaanik misissuinissami aamma kalluunnissamut sakkukillisaatit ilaapput. Tamanna aamma pingaartorujussuuvoq kaluunnissamut sakkukillisaatit ajoqutillit biilimik aqutsisinnaanermut uneriarsinnaassuseqarnermullu pingaaruteqarmata.

Misissornissaa pisareeqaaq.

Soorlu assersuutigalugu siornatungaata teqeqquatigut saamerlikkut sakkortuumiik orraatinneqassaaq (qitulligaartinneqassaaq). Biili orraassaaq kalluunnissamullu sakkukillisaatit ajoquteqanngippata annerpaamik marlussoriarluni qitulligaareerluni unissaaq.

Teqeqquisigut allatiguttaaq taamatut misiligarneqassaaq.

Biilip pisataani ajoqutit ersiinnartut takuneqarsinnaasarput tassaasut assakaasut qalequtaasa tamatigut tamaana nungullarsimaneranni, pullannerliugaanerannut ersiutaasumik, assakaasup nammineq kukkusumik ikkussaanera (equngasumik assakaanera) aammalu kalluunnissamut sakkukillisaatit imaluunniit unittaatit kukkuneqarneri.

Assakaasut qalequtaasa kukkusumik silaannartaqarnerat aqunnermi sangusooqqajaasitsisinnaavoq (sangupiloornerusinnaasumik imaluunniit naatsorsuutiginnigisamiit annikinnerusumik sangutitsisinnaalluni).

Ingerlaarnermi kalisannertut nipiliornerit pissuteqarsinnaapput ajorunngujutsut (sissingusaat) imaluunniit kalluunnissamut sakkukillisaatit ajoquteqarnerinik. Taamatuttaaq misissorneqassaaq biilip igalaavisa tagiartuutaat – asaataallu atorsinnaanersut, aammalu tissalukaarutissamik immerneqarsimanersut. Pingaartuuvoq taakkua atorlugit igalaat minguitsuutittuarnissaat. Ujatsiutaasat isumannaallisaatit peqqussutigisanut naapertuuttuussapput (ingitsilaneqaratik allatulluunniit ajoquteqaratik).

Biilip tarrarsuutai sukuuitsuutitaassapput eqqortumillu inissisimassallutik, taamaalluni ingerlatitsisusoq kingunerminiittunik pisariaqarneratut takunnilluarsinnaanngorlugu.

Kalitat

Biilnut aqutsinissamut allagartartaaruit kalitaqarlutit ingerlasinnaavutit, tamannali malittarisassaarpoq.

Qaquguluunnit kalitaqarsinnaatitaavutit 750 kg. tilillugu.

Tassa tamakkiisumik kalitat 750 kg. qaangernagu, tassalu biilip kalitallu oqimaassusaat qaangenagu.

Kalitassaq biilnut attavilerneqartinnagu paasiniartariaqarpoq, biili kalititsisinnaanersaq. Kalitassap oqimaassaata biilip kalitsinissamut oqimaassanut qaangerpagu, kalitassaq biilmut attavilerneqassanngilaq.

Biili kalitaqarsinnaanera qularnaareeraanni. attavilereeraannilu, qulliit tamaasa ikumaneri, qaammaqqutillu aserortoqarsimanginneri erseqqinnerilu misissorneqassapput.

Kalitaq angalanissamut akuerisaasimassaaq normupladialu eseqqisumik takuneqarsinnaassaaq.

Biili ATV.

ATV aqqummi maniitsumi aqquserngit nalinginnaasut avataanut tulluarsagaavoq, Mianersorillu. Aqqutini maniitsuni ATV aqukkuminaassinnaavoq, qummukajaarnerusukkut ingerlatilluni tunumut uleriarsinnaavoq uppilluniluunnit.

Aqqusineq tamatigoortukkuttaaq ingerlanermi mianersortariaqarpoq. Sukkasuumik angalanissamut tulluarsagaanngilaq. Soorlu aqqut sangujoraarpat aqukkuminaallilluni uppissinnaavoq.

ATV annerpaamik tiimimut 30-nik sukkatigaluni ingerlaqqusaavoq.
Allatullu biilitut akuerisaasimassaaq normupladimillu peqassalluni.

Imigassaq, qasoqqaneq, nakorsaatit il.il.

Biiliinnaangitsoq aammali ingerlatitsisoq "pissusissamisoortuussaaq", tassa imaappoq, isumannaalluinnartumik ingerlatitsisinnaasutut pissuseqartoqassaaq.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 10, imm. 1,, tamanna pillugu ima oqarpoq:

**Qamutip ingerlatinneqarnissaa
ingerlatinniarneqarnissaaluunniit inerteqqutaavoq
taamaasiortoq inuuppat nappaammik, qasupiloorsimanermik,
sinnakippallaarsimanermik, nakorsaatinik qiimmatsitsisartunik
uernalersitsisartunilluunniit sunnerneqarnermik
assigisaannilluunniit peqquteqartumik qamummik
taamaattumik isumannaatsumik ingerlatitsisinnaanngitsoq.**

*Biilernissaq
sioqqullugu
aalakoornartort
alinnik
iminngisaanna-
rit.*

Taamaattumik biilertoqassanngilaq imaluunniit biilerniartoqassanani ima qasusimatigaluni imaluunniit napparsimatigaluni biili

isumannaalluinnartumik ingerlatissinnaanagu.

Aamma taamaassaaq nakorsaatitorsimagaanni imaluunniit ikiaroornartortorsimagaanni.

Nakorsaatit biilernissamut ulorianaatilittut taaneqartartut puuisigut aappaluttumik pingasunik teqqequlimmik nalunaaqutsersimasarput, tassa atuisuusoq oqaluttuunniarneqarluni taamaattutorsimagaanni piffissami sunniusimaffigisaani biilertoqassanngitsoq.

Napparsimanermi, qasunermi imaluunniit aaliangersimasunik nakorsaatorsimanermi paasisinnaassuseq iliuseqarsinnaassuserlu malunnavissumik appartarpoq. Ukuusinnaapput sianiutigissaatit imaluunniit sininnartut, quersaatit sakkortuut, merianngunaversaatit tamakkulu assigisaat, soorunalumi ikiaroonartut.

Paasisinnaassuseq iliuseqarsinnaassuserlu iisartakkat imaluunniit ikiaroonartoq imigassamik akugaanni, inummut naatsorsoruminaatsumik sunniuttarpoq, ajutoornissarlu ilimanarnerulertarluni.

Napparsimagaanni, qasoqqagaanni, nakorsaatinik aalajangersimasunik soorunalumi aamma ikiaroonartunik atuisimagaanni paasinnissaassuseq iliorsiuseqarsinnaassuserlu annikillerujussuartinneqartarput

Siusinnerusukkut nassuiarneqarpoq piffissaq ilioriuseqarfissaq sekundtip ataatsip missaanniittutut naatsorsneqartarpoq. Piffissaq taanna sivilunerujussuannngortarpoq siuliini taagorneqartunik atuisimagaanni tamatuma nassatarisaanik ulorianartoqarnera takulertorneqarsinnaasarani, aalajangiussiniarneq sivilunaarunneqartarluni, taamaattumillu uneriarnissaq imaluunniit avaqqusseriarnissaq sivilunaarunneqartarluni – tassalu ajutoornertaqartarluni.

Erseqqilluinnarpoq paasinnissinnaassutsip ilioriuseqarsinnaassutsillu aamma annikilliserujussuarneqartarnerat imigassartorsimagaanni. Taamaattumik imereersimagaanni biili uninngatiinnartariaqarpoq.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 10, imm. 2, tamanna pillugu ima oqarpoq:

Qamut ingerlanneqaraniluunniit ingerlanniarneqassanngilaq inummit siuliini taaneqartunik pissuteqartumik imaluunniit imigassamik sunnerneqarsimanermik pissuteqartumik qamumik isumannaatsumik ingerlatitsisinnaanngitsumit.

Taamaattumik biilimik ingerlatilinnut tamanut oqaasinnaaqarpoq:

Benzin imigassarlu akuleriisissallugit ulorianartuuvoq

Taamaattumik imigassartorsimagaanni biilertoqassanngilaq.

Kinaluunniit arlalialunnik imereersimasq isumaqartarpoq biilerluartoqarsinnaasoq. Siuliinili taaneqareersutut paasinnissinnaaneq aammalu iloriuseqarsinnaaneq aalajangersinnaassuserlu ima sakkukillisisimatigisarput ingerlatitsilluarsinnaasoqaranilu, taamalu imminut angallattunilu avatangiisinut ulorianartorsiortitsisoqartarluni.

Ilami annikitsuinnarmilluunniit imersimagaluarluni biilernissaq pillarneqaataasinnaavoq.

Nalinginnaasumik naatsorsuutigineqarpoq aalakoornartulik nalinginnaasoq aammi 0,20-miit 0,25-mut promilleqalersitsisartog. Imigassamik 0,50 promillemiit (0/00) annertunerusumik aak akoqarpat promille killissarititaq sinnersimatillugu biilersimasutut pillagaassoqartarpoq.

Alakkornatulik nalinginnaasq 0,50 aamma 1,20 akornani ingerlatitsisinnaatitaaneq patsisissaatitalimmik arsaarinnissutaasarpoq, tassa imaappoq, qamummik motorilimmiik ingerlatitsisinnaanermut allagartaqarfiusussamik ingerlatitsinissaq inerteqqutaasarpoq inissutaasumik eqqartuussummit ukiuni pingasuni misiligaaffilimmik taamaasilluni ingerlatitsisinnaatitaaneq pineqartumiit arsaarinnissutaassalluni.

Ima imersimatigigaanni aammi 1,20 0/00-miit annertunerusumik imigassartaqarluni, taava ingerlatitsisinnaatitaaneq piffissami qaammatit arfinillit ukiullu qulit akornanni sivilisussusilimmi apeqqutaatitaqanngitsumik atuuttussamik arsaarinnissutaasarpoq imaluunniit arsaarinnissutaavittarluni.

Qamutiniq motoorilinnut ingerlatitsisinnaanermut allagartaq arsaarinnissutaasinnaavoq siornatigut patsisitalimmik arsaarinnissutaasimappat, taassumalumi iluani imigassatorsimalluni biileraani, imaluunnit patsitalimmik arsaagaassimagaanni tigoqqiinerullu kimgorna, ukiut tallimat iluani imigassartorluni biilersimagaanni.

Sorraatsumik imaluunnit arlaleriarluni unioqqutitsinermi biiliniq arsaarinninnermik kinguneqarsinnaavoq.

Isumaqartoqassanngilaq tamanna atuareerlugu "taamaallaat" 0.500 promillit ataallugit imigassartorsimagaanni biileraluaraanni soqutaanngitsoq!

Uppernarsarneqarsinnaappat, ajutoornermut imigassartorsimaneq pissutaasoq, promillip 0,50 ataassimagaluaraaluunniit, imigassartorsimalluni biilersimanermut eqqartuussaasoqarsinnaavoq.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 9, imm. 2, tamanna pillugu oqarpoq:

Aammattaaq imigassartorsimalluni ingerlatitsisutut eqqartuunneqassaaq qamummik motorimik ingerlatilimmik ingerlatitsisoq imaluunniit ingerlatitsiniaraluartoq ima atsigisumik imigassartorsimasoq aarlerinaatsumik ingerlatitsisinnaajunnaarluni.

Misiliigaluarneq

Imaaginnanngitsoq biilimik ingerlatitsineq kisiannili aamma ingerlatitseriar**aluarneq** imigassartoreersimalluni pillarneqaataasinnaavoq. Qaqugu taava oqartoqarsinnaava biilimik inerlatitseriaraluartoqartoq?

Misiliigaluarneq pilagaassutaasinnaavoq, tassa qamummik ingerlatitsinissamik **siunertaqarsimagaanni**, aammalu taamaasiornissamu piareerluinnaleraanni iliuuseqarnialeraannilu, soorlu assersuutigalugu matuersaat biilip motoria aallartinniarlugu ikittaataanut ikkukkaanni. Taamaattumik imigassartorsimagaanni ajoqutissarsiumanngikkaannilu biilit eqqaanaveersaartariaqarpoq.

Aqqusinermi angallannermik inatsimmi § 11, imm. 1, oqarpoq:

Inerteqqutaavoq qamummik ingerlatitsisunngortitsinissaq inummut § 10, imm. 1-mi taaneqartut peqqutigalugit imaluunniit imigassamik sunnerneqarsimanini peqqutigalugu qamummik isumannaatsumik ingerlatitsisinnaanngitsumut.

Takuneqarsinnaasutut aamma inummut ima imersimatigisumut qamummik isumannaatsumik ingerlatitsisinnaanngitsumut biilip aqutaa isumagisassanngortinneqaqqussanngilaq.

Inuk biilimik ingerlatitsisuusoq allalu taassumunnga ingerlatitsisussanngortitsisoq (matuersaammik tunniussiqo) pillarneqartussaapput.

Ingerlatitsisuusoq promille killissaatitaasoq sinnerlugu biilersimasutut imaluunniit aalakooreluni ingerlatitsisimasutut pillarneqassaaq inullu taassumunnga matuersaammik tunniussisoq siuliini § 11-mi taaneqartutut pillarneqassaaq.

Taamaattumik pissutigisassat siuliini taagorneqartut tamaasa pissutigalugit pisariaqarpoq politiit biilertunik unitsitsisarnissaat ingerlatitsisuusup imigassartorsimasinnaanera misissorniarlugu. Taamaattumik aqqusinertigut angallannermik inatsit politiinut piginnaatitsisoq – sukkulluunniit – silammut anersaartitsinikkut misiligutissanik piumaqartarnissamut, taamaasilluni takuneqarsinnaassammat biilimik ingerlatitsisuusoq imigassartorsimanersoq taamaappallu qanoq annertutigisumik. Politiit aammattaaq piginnaatitaapput inummik aassiuinikkut qoorsiuinikkullu misissugassanngortitsinissamut pissutissaqartumik pasitsaakkunikku ingerlatitsisuusup aqqusinertigut angallannermik inatsimmi ingerlaarnermut atatillugu imigassaq pillugu maleruagassanik unioqqutitsisimanera.

Ingerlatitsisuusinnaanermik arsaarinnikkallarnek aamma peqaleqqinneq

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 6, imm. 1, 2 aamma 3 ima oqarput:

**Ingerlatitsisuusinnaanermik politiit
arsaarinnikkallarsinnaapput pineqartup
ingerlatitsisinnaanermut uppersaatitaarnissamik
patsisissaatitat naammassisinnaajunnaarsimappagit.
Tamatuma aalajangiiffigiarnernanut pisariaqartitatut inuk
pineqartoq suleqataajumangippat ingerlatitsisinnaanermut
piginnaatitaaffianik politiit ingerlaannaq arsaarallarsinnaavaat.
Pineqartup ikiaroornartunik imaluunniit silassorissutsimut
sunniisinnaasunik allanik pinngitsuuisinnaaneranik
imerajuttuuneranilluunniit apeqqutit eqqartuussivinnut
suliassanngortitaanissaat piumasarineqarsinnaavoq.**

**Imm. 2. Ingerlatitsisuusinnaanermik piginnaatitsissut
piffissami aalajangersimasumi atugassaajunnaarlugu
arsaarinnissutaasimappat, aatsaat
pissarsiareqqinneqalersinnaavoq piffissap
atuiffissaatitaanngitsup naaneratigut, piginnittuusimasup
nakkutigisamik misilitsinnini angusiffigisimappagu.**

**Imm. 3. Ingerlatitsisuusinnaanermik piginnaatitsissut
misiligummik arsaarinnissutaanngikkallarpat piffissap olitiit
aalajangigaata qaangiutinnginnerani ingerlatitsisuuq
nakkutigisamik misilitsissaaq. Ingerlatitsisuusinnaanermik
piginnaatitsissut arsaarinnissutigineqarallassaaq misilitsittoq
angusinnngippat imaluunniit misilitsittussaagaluaq
milisitsikkumangippat. Aammattaaq nakkutigisamik
misilitsinnissaaq pissanngilaq eqqartuussaaq pissutist
arsaarinninnermut pissutaasut qaangiunnerisigut
ingerlatitsisinnaanermut misilitsinnermini angusippat.**

Takuneqarsinnaasutut politiit ingerlatitsisinnaanermik
arsaarinnikkallarsinnaapput, pineqartup ingerlatitsisinnaanermut
allagartaqarnissamut patsisissaatitat naammassisinnaajunnaarpagit.
Tamanna arlaannik pissuteqarsinnaavoq. Arsaarinnikkallarnermut
pissutaasinnaapput napparsimaneq, innarluuteqarneq imaluunniit
biileriaaseq.

Siuersinnerusukkut taaneqareersutut ingerlatitsisinnaatitaaneq aamma
arsaarinnikkallasutaasinnaavoq patsisissaatitalimmik imaluunniit

ingerlaannartumik promille pissutigalugu imaluunniit
imigassartorsimalluni biilersimagaanni.

Pisartuni amerlanerni imaattarpoq ingerlatitsisinnaatitaaneq
pissarsiareqqinniarlugu nakkutigisamik misilitseqqittoqassalluni,
tassalu imaappoq atuagarsornikkut nutaamik misilitsittoqassaaq
malitsigisaanillu biilernermi misilitsittoqassalluni.

Sungiusarnek ilinniartitaanerlu

Motorilimmik ingerlatitsisussap – qamummut imminermullu tunngasutigut – pisussaaffii tamaasa akisussaaffiatu annertussusia tusareerpagut.

Pitsaanerunngilali tamakku ilisimariissallugit taamaasilluni suut pisussaaffigilernissaat ilisimalerumallugu?

Biilersinnaanermut allagartartaarumalluni biilernermut ilisimasassat tungaasigut ilinniartitaaneq pissaaq inummi politiinit akuerisami. Inuk taanna qamummi suniusaatitut atorineqartumi ilinniartuusup saniani issiassaaq.

Ingerlatitsisinnaanermut taamatut sungiusarnek aatsaat aallarnerneqarsinnaavoq ilinniartuusup ukiui malillugit allagartartaarsinnaalernissaa qaammatinik pingasunik sioqqullugu. Taamatut biilernermi ilinniartuusup ilinniassavai biilip aaqqissuussaana atortuulu, aammalu atortut tamakkua peqqutigisanut naapertuuttumik pissuseqarnerisut kiisalu pingaarnertut biilip eqqortumikk ingerlatiginissaa allanik ulorianartorsiortitsinertaqanngitsumik.

Biilimi ingereeraanni aallartinniarlugulu siullermik qularnaagassaavoq inissiinermi unittaataa amusimanersoq (unitsitsisimanersoq), biililu frigrarimiinnersoq.

Tamanna pereerpat ingerlatitsisup issiavia inissilluarneqassaaq taamaasilluni ingerlatitsinissamut eqqortumik inissittoqaqqullugu (issiilluarluni aammalu ajornaquteqanngitsumik atortut ingerlaanermi atugassat tamaasa angusinnaanngorlugit) kiisalu biilip tarrarsuutai – silataaniittut iluaniittullu – eqqortumik inissinneqassapput.

Taavalu koblingi apparnerpaaffissaa tikillugu tuckerneqassaaq ikittaatillu matuersaataa kaajallallugu.

Maanna motori ingerlalerpoq. Qamutip gearia inissamut siullerut pisinneqassaaq.

Ingerlaalersinnani pingaartorujussuuvoq qinerluaqqaarnissaaq, bilertunik allanik, pisuinnarnik qamutinilluunniit allanik ingerlaartunik aggersoqarnerisooq, kingornatungimiit, saneqqamiit imaluunniit siunnermiit.

Aggersoqannginnera qularnaarluaereeraanni saamiup tungaani qulleq ikeqattaartoq usseraatigineqassaaq sukkatsisaatillu tuckerfia mianersortumik tutillugu (motorip sakkortuseriarnera naalaarlugu) koblingi mianersortumik qullariartuaartillugu peqatigisaanik uninnermi unittaat qasukkartillugu ilillugu).

Taava biili ingerlalerpoq.

Unitseqqinniarnissaa ilinniapallanneqarsinnaavoq koblingi naqilluarlugu tutisimaneratigut, kingumut sanimullu qinerluaereernikkut aggersoqanngippat, unittaatip tuckerfia sallaatsumik tutillugu tamatuma

peqatigisaanik talerpiup tungaanut qulleq ikeqattaartoq
usseraatigalugu, taamalu biili talerpiup tungaani aqquernup
ingerlaarfiup sinaava sinerlugu aqullugu.

Koblingi apparnerpaaffissaani tutisimajuarlugu, gerai frigeraimut
inissinneqassaaq – unitsitsinermi unittaat amuneqassalluni, koblingi
iperearneqassaaq, qulleq ikeqattaartoq qaminneqarluni, taavalu motori
unitsinneqassalluni ikittaatip matuersaataata kaajallanneratigut.
Maanna aallartitsisarneq unitsitsisarnerlu misilereerpagut.

Naatsunnguamik taamatut ilinnialaareerluta pitsaanerussaaq
biilernermit ilinniartitsisup ilinniartitsineq biilillu atornissaaq
ingerlannissaanillu sungiusaaneq nangeqqippagu.

Inissiineq

Biilimik inerlaartut sapinngisamik akornuteqanngitsumik ingerlasinnaaqullugit biilit aqputaani qanoq inissinnissamut malittarisassiisoqarpoq.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 17, imm. 1 tamanna pillugu ima oqarpoq:

Qamutininik ingerlasut pissutsit naapertuutigalugit aqqusinermilu ingerlasut allat saniatigut eqqarsaatigalugit sapinngisamik talerpiup tungaatigut ingerlaniassapput. tillader det.

Talerpiup tungaaniigut

Tassa imaappoq, ingerlaartilluni aqqusernup ingerlaarfiusup talerpiup tungaani sinaava sapinngisamik qaninniarlugu ingerlaarneqartassaaq. Tamanna aqqusinermi ingerlaarfiusumi inissaqarluarnerulersitsissaaq, allat qaangiiniialissappata imaluunniit naapikkiartukkanik ingerlaartoqarpat. Taamaappoq pingaartumik aqqusineq ingerlaarfiusoq amippat.

Aqqusinertigut angallannermik inatsit talerpiup tungaaniissagaanni biilertunut allanut eqqarsaatiginninnermik oqaaseqarpoq. Soorunam ilaanneeriarluni angallattunik allanik aamma talerpiup tungaaniittoqareersinnaavoq. Tassaasinnaapput pisuinnaat, cykilertut imaluunniit knallertertut.

Tassalu sukkaannerullutik angallattut tamakkuupput eqqarsaatigisassat - inissaqartitassat – aqqusinikkut ingerlaartilluni.

Sanguneq

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 28 sanguneq pillugu ima oqarpoq:

Ingerlatsisup sangunialersinnani sangutinnanilu sianigissavaa iliuuseqarnermi tunuminit aggersunut navianaateqanngitsumik akornusersuutaasariaqanngitsumilluunniit pinissaa. Saamiup tungaanut sanguniarnermi illuatungaanit aggersut qaangiunnissaat utaqqineqassaaq.

Imm. 2. Kaajallanneq uteriartornerlu aatsaat pisassapput angallattunut allanut ulorianartorsiortitsinaniluunniit akornusersuutaanngitsumik.

Talerpimmut sanguneq

Talerpiup tungaanut sanguniaraanni, sangunialersinnani misissoqqaartariaqarpoq allanut ulorianartorsiortitsinngitsumik imaluunniit pisariaqanngitsumik akornusiinngitsumik sanusinnaanissaq. Tassa imaappoq, tunummut talerpimmullu qinerluaqqaartariaqarpoq, soorlu assersuutigalugu knallertertumik immaqaluunniimmi cykilertumik pisuinnarmilluunniit aggersoqarnerseq paasiniarlugu. Taamatuttaaq misissortariaqarpoq illuatungaanit aggersunik aamma tassuuna nammineq sanguffiginiakkakut sanguniartoqarnerseq. Aammattaaq "aqqusinermi nutaami" biilimut inissaqarnerseq misissorneqassaaq, aammalu angallattoqarnerseq, pisuinnartoqarnerseq imaluunniit illuatungaanit biilertunik sissuigassaqarnerseq.

Kiisalu misissorneqassaaq sanguffigisassami biili inissaqarnerseq, aammalu aqqusinikkoortoqarnerseq, pisuinnaqarnerseq, imaluunniit naapikkiartukkamik ingerlaartoqarnerseq, sianiginiagassanik. Piffissaalluartilugu takusassarsioreeraanni, talerpiup tungaanut sangunissamut usseraatitut qulleq ikeqattaartoq ikinneqassaaq sapinngisamillu uiarterivallaarnaveersaarluni talerpimmut sangulluni aammalu aqqusernup ingerlavigisap talerpata sinaava sinerniartuarlugu.

Saamimmut sanguneq

Saamiup tungaanut sangussagaanni taamatulli tunummut, sanimut siumullu misissoqqaarneqartassaaq akornutissaqanngitsumik sangusinnaanissaq pillugu.

Aqqusineq silippat, imalu silitsigippat, biilimut illuatungaanit aggersumut biili nammineq biilerisap (talerpiata tungaatigut) saneqqussinnaappat, biilip aqqusernup ingerlaffigisap qeqqata tungaanoortilaarnissaa pitsaassaaq, taamaasilluni biilimut

talerpiatungaatioortumut biilimullu illuatungaanut ingerlasumut
inissaqarniassammat.

*Saamiup
tunganut
sanguniaraanni
tunummut,
sanimut
illugiinnut
siumullu
misissoqqaartari
aqarpoq.*

Aqqusineq qimallugu sangunnginnermi biilnik illuatunganiit
aggersoqarnersoq suli eqqumaffigineqassaaq.
Biilnik illuatunganiit aggersoqarpat taakkua saneqqunnissaasa
tunganut biili uninngassaaq.

Kaajallatassatut ingerlavigisassiaq

Kaajallatassatut ingerlavigisassiaq qanillartuleraanni taannalu aqqusaaqqaarlugu ingerlaqqittussaalluni taava qanoq-iliortariaqarpa? Siulliullugu tunuarsimanissaq atuutissaaq. Tassa kaajallatassaq iserfigitinnagu sukkassuseq ariitsunnguamik orninneqassaaq, saamiatungaaniillu aggersut tunuarsimaffigineqassapput akornusertissaaruppallu ingerlaqqissinnaalluni.

Oqaaseq kaajallatassatut ingerlavigisassiaq eqqarsaatigiunnaarlugu ingerlaaqqinnissami qanoq inissisimanissaq kisiat eqqarsaatigigaanni taava ajornartoqassanngilaq.

Ingerlaarfissaq taamaattoq paasineqassaaq tassaasutut assigiimmik sammivilittut ingerlaarfissaq sangorialik.

Tassa aqqusinermi taamaattumi inissinnissatulli inissinneqassaaq. Siullermik talerpiup tungaa atuarniarsarlugu.

Aqqusineq siulleg aqqutigalugu tassanngaanniit anillanniassagaanni talerpiup tungaa atuarniartuarlugu, qinerluarluni, talerpiup tungaa ikeqattaartoq usseraatigalugu taamalu kaajallatassatut ingerlavigisassiamiit qimagulluni. Tassa talerpiup tungaanut sanguniartarnek pillugu aatsaanguaq ilikkariikkatsitorpiaq iliorluni. Qanorli iliortoqassava kaajallatassatut ingerlavigisassiaq aqqusernit aappaatigut immaqaluunniimmi aqqusernit pingajuatigut aatsaat qimassagaanni?

Aqqusineq ingerlaarfik kaajallatassatut ingerlavigisassiami ima silitigippat biilit marluk amerlanerusulluunniit sanileriissinnaallutik, taava saamiup tungaanut inissittoqassaaq (tassa kaajallatassatut ingerlavigisassiap qeqqata tungaanut).

Taanna qimannaveersaarneqassaaq kaajallatassatut ingerlavigisassiaq qimanniarlugu aqqusineq kingulleq pallikkiartulersinnagu, taavalu aqqutigisaq nikisissallugu (eqqaamajuk qinerluaqqaarnissaq) taamalu sapinngisamik talerpiup tungaani siusinnerusukkutulli inisseqqilluni siusinnerusukkullu nassuiarneqareersutut talerpiup tungaanut nalinginnaasumik sangulluni.

*Kaajallatassatut
ingerlavigisassiaq
naatsorsuunneqas
saaq aqqutissatut
ataasiusumik
siunnerfeqarluni
sangujartuaartu-
mik
ingerlaarfissatut.*

**Eqqaamajuk – aquutip ipiterutaa ipinnalersinnagu -
misissoqqaarnissaq.**

Kaajallanneq

*Biili talerpiup
tungaaneereermat
pisariinnerpaallunilu
isumannaannerpaas-
saaq
siumuinnaqqaarluni
saamimmut
kaajallannissaq.*

Kaajallannerit uteriartornerillu aatsaat pisassapput allanut ulorianartorsiortitsinertaqanngitsumik imaluunniit akornusersuinertaqanngitsumik. Tassa misissoqqissaaqqaarluni. Kaajallannissaq biilertut allat sianigilluinnarlugit pisassaaq. Biili nalinginnaasumik talerpiup tungaaneereersussaammat, pisariinnerpaavoq biili siumukarkteqqaarlugu saamiup tungaanut sangutinniassallugu. Taamaaliornikkut aamma misissorniarneq pitsaanerusussaavoq, tassami angallattut isikkiveqarfimmiit aamma takuniarneqartussaammata.

Inissisimanissamik apeqquumi aamma ilaavoq siulerisatut
ingerlaartumut ungasissusissaq. Tamatumani
eqqaamajuarneqartassaaq siulerisatut ingerlaartup kingornani
naammattumik ungasissuseqarnissaq, taamaalilluni uneriasaassappat
uninnissamut periarfissaqarluarumalluni.
Tassunga tunngatillugu atuakkap aallaqqaataata tungaa
uterfigisinnaavat takuniarlugu uneriarnissamut uninnissamullu
takissusissaatitat il.il. atuareersimasatit eqqaamasinnaaneritit

Tunuarsimasussaaneq

Inissisimanissap pingaartumillu sangunialernermi eqqartorneqarnerani taaneqarpoq pisuni aalajangersimasuni tunuarsimasussaaneq. Qujanartumik aqqusinikkut ingerlaartut ataasiakkaat namminneq isumaat maliinnarlugu taamaasiortoqarneq ajorpoq, kisiannili aqqusinertigut angallannermik inatsimmi aalajangersimalluinnartunik maleruagassaqarpoq qaqugukkut pisuni ataasiakkaani tunuarsimasussaaneq pillugu. Taamatut pisussaaneq taaneqartarpoq tunuarsimasussaataaneq.

Talerpimmeersunut tunuarsimasussaaneq

Aqqusinermut angallannermut inatsimmi § 2, imm. 1, 4 aamma 5 tamanna pillugu ima oqarput:

Imm. 1. Qamutitik ingerlasut pingaartumik aqqusernit paarlaffiini mianersussapput.

Imm. 4. Qamutitik ingerlasut allatigut (imm. 2-mi 3-milu taaneqartut) imminnut sipisunik siunnerfeqarlutik ingerlaartillugit qamummik ingerlatitsisuuvoq ingerlaartumik allamik talerperlerinnittoq tunuarsimasussavoq (talerperlerisamut tunuarsimasussaaneq), § 27, imm. 2 naapertorlugu allatut aalajangiisoqarsimanngippat.

Imm. 5. Qamutitik ingerlasut tunuarsimasussasut erseqqissumik piffissaalluartillugu sukkaallinermikkut imaluunniit uninnermikkut nalunaassavaat tunuarsimasussaanertik eqquutsinniaritsik. Aatsaat ingerlaqqittoqartassaaq tamanna qamutit allat aqqusinermi sumiissusiat, ungasissusiat sukkassusiallu naapertorlugit aarlerinartoqanngitsumik akornusersuutaanngitsumillu pisinnaagaangat.

Maleruagassat atuarluaraanni paasilertugassavoq taakku tamanit i lisimaneqarparta imalinneqarpatalu angallanneq qanorluunniit angallattut amerlatigigaluarpata ppinnartoqarpallaanngitsumik ingerlasinnaasoq.

Maleruagassat taakku aqqusinertigut angallannermik inatsisip "tunngaviusut inatsisaa" aallaqqaatigivaat. Atuakkap aallaqqaasiutaaniit eqqaamarput "ikiuinissaq". Inatsimmi oqaaseq mianersorneq atorneraluartorluunniit taamaattoq oqaatsimi "mianersorneq"-mi innimiginninneq sissuernerlu aamma pinarput.

Tassami sissuerneramik innimiginninnermillu takutitsinnginneq
mianersornerusinnaanerpog?
Aqqusernit paarlaaffiat qanillartoraanni immikkut mianersortariaqarpog,
tassa sissuerluarluni (qinerluni) aammalu angallattut allat
innimigilluinnarluggit.
Taamaasiussagaanni qanoq iliotariaqarpa?
Tassa, aqqusernit paarlaaffiat qanillartuleraanni siullermik biili
sukkaallisillugu taamalu unilertorsinnaanngorluni biilertunillu allanik
aggersoqarnersoq paasinarlugu.
Taamaasiornikkut aamma angallattut allat paasisinneqartarput
kigaallattup tunuarsimasussaannerminik naammassinninniarnanik.
Nammineq ingerlaarnermi siunnerfigisaq napillugu allanik
aggersoqarpat, taava sorleq tunuarsimassava?
Aqqusernit paarlaaffiat tikilersinnagu sumiiffisisami immikkut ittunik
nalunaaqutsersuuteqanngippat tamatigut biilit **talerpiup tungaaniit
aggersut** tunuarsimaffigineqartussaapput.
Aatsaat siumut ingerlaqqittoqartassaaq siumut ingerlaaqqinnissaq
allanut ulorianartorsiortitsissanngippat imaluunniit
akornusersuissanngippat.

**Taamatut tunuarsimasussaaneq taaneqartarpoq talerpimmiit
aggersunuttunuarsimasussaaneq.**

Pinngitsoorani tunuarsimasussaaneq

Pingasunik
teqeqqulik
inngiginnersaa-
nut tutsitaq
isumaqarpoq
pinngitsoorani
tunuarsimasus-
saaneq.

Aqqusernit ilaat ima pingaaruteqartigisutut pisortanit naatsorsuunneqartarput aqqusinernit minnerusuneersunut tunuarsimasussaaneq pillugu talerpimmit aggersumut tunuarsimasussaanermiit sakkortunerusunikaalajangersaasoqarsimalluni. Aqqusernup aalajangersimasup pingaaruteqarneranik aalajangiineq pissuteqarsinnaasarpog taassuma angallaffiuneruneranik imaluunniit taassuma sumiiffigisami aallaqqaammulli pingaarnertut aqqutaasareersimaneranik.

Biilertoq aqqusinermut immikkut pingaarutilimmut isussanngorneranikk oqaluttuunniarlugu allattarfiusamik angallattunut najoqqutassamik ikkussisoqartarpoq. Taama ittoq iluseqarajuttarpoq pingasunik teqeqqulittut teqeqqup inngiginnersaanut tutsitaq aammalu qaqortuulluni aappalultunik sinaakkutilik.

Nalunaautsiussami taamaattumi qanoq iliortoqassava?

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 32, imm. 2 ima oqarpoq:

Aqqusinermut iserniartoq imaluunniit aqqusineq napillugu qamutinin ingerlaniartoq aqqusinikkut illugiimmik ingerlaartunut tunuarsimasussaavoq (pinngitsoorani tunuarsimasussaavoq) taamaasiornissaq § 23 naapertorlugu nalunaaqutsersuinikkut nalunaarneqarsimappat.

Takuneqarsinnaasutut ingerlaartut talerpiup tungaaneersut kisimik tunuarsimaffigisassaanngillat.

Nalunaaqutsiussaq taama ittoq, soorlu assersuutigalugu pingasunik teqeqqulik teqeqqup inngiginnersaanut tutsitaq takugaanni, taava

isumaqarpoq aqqusineq pingaarnerusoq qanilliartroneqartoq
taamaattumillu

Tassuuna ingerlaartut tamaasa tunuarsimaffigineqassapput

tassa **talerpiup tungaaneersut aamma saamiup tungaaneersut.**

Tunuarsimasussaaneq taanna taaneqartarpoq **pinngitsoorani
tunuarsimasussaaneq.**

Tamatumani aamma imaassaaq aqqusernit paarlaffiat taanna
qanilliartroneqassasoq kigaallalluni imaluunniit unissalluni
nalunaarniarlugu tunuarsimasussaaneq naammassiumaneqarnera.
Aatsaat aallaqqittoqassaaq qulakkeerluinnareeraanni allat
ulorianartorsiortitaannginnissaat imaluunniit akornusersunnginnissaat.

Sumiiffilli taama ittoq tamatigut nalunaqutsersimaneqartanngilaq,
siumut ingerlaarnerni pinngitsoorani
tunuarsimaneqassagaluartoluunniit.

Aqqusinertigut angallannermik inatsit sumiiffiit ilaat siumut
ingerlaanermi pinngitsoorani tunuarsimaffiusussat, soorlu **biilinut
inissiisarfimmiit, illugisap eqqaaniit imaluunniit sanaffissatut
nunaminiummiit, orsersortarfimmiit assigisaannilluunniit
aqqusernup avataaniittuniit kiisalu aqqusineeqqaniit, narsaatit
aqqutaanniit assigisaannilluunniit, anillaanniarnertit** pillugit
aalajanersagaqarpoq.

Eqqaamaniaruminarpoq, tassami sumiiffinnut tamanut aqqusiniviup
avataani uninngaarfigereersimasamiit anillaaffigeqqinnialikkanut
tunngasuummat.

Naapitsinneq

Qamutit marluk naapinneranni pineqartoq tassaavoq aqqusinnermi ataatsimi ingerlaarnerat kisiannili tamarmik immikkut siunnerfeqarlutik naapikkiartortussat.

Taamaattuni ingerlaartut piffissaalluartillugu talerpiup tungaanniinniariissapput, pisariaqassappallu sukkaallisimassallutik. Aqqusernup ilaa nammineq ingerlaarfigisassaq assiaqutserneqarsimappat uninneqassaaq taamaasilluni aggersoq akornuteqanngitsumik qaangiussinnaanngorlugu. Taamatut assiaqutsiineq (aqqusinnerineq allalluunniit) allattarfiusamik angallattunut najoqqutassamik nalunaaqutserneqarsimasinnaavoq. Aggersumut naapikkiartukkamut tunuarsimasussaaneq aamma atuutissaaq sumiiffimmi nalunaaqutsiisoqarsimanngikkaluarpalluunniit. Qulliit ikumaffissaata nalaani naapikkiartugaqaraanni qulliit qanittorsiutit atorneqassapput aggersoq taartoortinneqaqqunagu.

Qaangersaaneq

Aqqusinikkut ingerlaatilluni ilaanneeriarluni pisariaqarsinnaavoq ingerlaartoq alla qaangerniassallugu.

Tamatigut mianersorluinnarluni taamaasiortoqartassaaq, qaangiiniarneq eqqortumik ingerlanneqanngitsoq ajunaartitsisinnaammat.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 31 qaangiiniarneq pillugu ima oqarpoq:

§ 31. Saneqquteriarneq aatsaat pisassaaq angalasunut siunermiit kingunermiillu aggersunut akornutaanngitsumik pisinnaagaangat aammalu aqqusineq ingerlavigisaq tamarmi takuneqarsinnaagaangat. Aqqusernit paarlannerisa siornisigut paarlannerisigulluunniit saneqqutseriarneq aatsaat pisassaaq pissutsit ajornartitsinngippata aammalu minersoqqissaarluni. Qamutiniq ingerlasut pisinnaat ikaarfissaat qanilligunikku qamummik allamik saneqqutseriassanngillat qamutp saneqqunniakkamik pisinnaat ikaarfissaat assersimappagu tamakkerlugu takuneqarsinnaajunnaarlugu.

Imm. 2. Saamiup tungaatigut saneqqutseriartoqartassaaq. Taamaattorli cykelit knallertillu qamummik allatut ittumik saneqqutseriarsinnaaput talerpiup tungaatigut. Qamummik saamiup tungaanut sangunialersumik saneqqutseriarneq talerpiup tungaannaatigut pissaaq.

Imm. 3. Qamummik ingerlasup salliup kinguliminniittup saamiup tungaatigut saneqquteriarniaraani paasiguniuk sapinngisamik talerpiup tungaanut illuarsimassaaq ingerlaninilu sukkatsissanagu. Saneqqutsinissaaq saamiup tungaagut pissappat saneqqutsisoq talerpiup tungaanut illuaqqissaaq taamaasiornissaaq navialisitsinaniluunniit akornusersuutaanngitsumik pisinnaalerniariapat.

Saneqqutseriarneq pingasunik immikkoortortalerneqarsinnaavoq:

- 1) Saneqqutseriarnissaaq sioqqullugu,**
- 2) Saneqqutseriarneq nammineq,**
- 3) Saneqqutseriaaneqareerpat.**

- 1) Saneqqutseriarniarluni aalajangilersinnani kingumut siumullu kiisalu sanimut (saamimmut) misissorluarnikkut uppernarseqqaarneqassaaq saneqqutseriarnarup ingerlaartunut allanut ajoqusiinertaqanngitsumik pisinnaanissaa.

Tassa aqqutigisassaq akornuteqanngitsumik takuneqarsinnaasariaqarpoq. Taamaanngippat saneqqutseriarnissaq inerteqqutaavoq.

- 2) Saneqqusseriarnissaq akornutissaqanngippat saneqqutseriaanep pissaaq saneqqunniakkap saamiata tungaatigut, qamulli saamiup tungaanut sangunialersaq aatsaat saneqqunneqartassaaq talerpiup tungaatigut (illuatungaatigut).
- 3) Saamiup tungaagut saneqqutseriaraanni talerpiup tungaanut inisseqqittoqartassaaq, tamannali aatsaat pisassaaq aatsaannguummat saneqqutaq ulorianartorsiortinneqassanngippat imaluunniit akornusersorneqassanngippat. Najoqqutarineqartartoq unaavoq, saneqqutaq ingerlatsisisup qulaani tarrarsuutikkut kingumut isigisinnaaleraanni aatsaat talerpiup tungaanut inisseqqittariaqarpoq.

Qaangersaaneq inerteqqutaavoq

Soorunami saneqqutsiumallernerit tamaasa saneqqutsisoqarsinnaanngilaq. Isikkivissaqanngitsumi imaluunniit siuliini taaneqartutut iliuuseqanngikkaanni saneqqutsinissaq tamatigut inerteqqutaavoq.

Aqqusernit paarlanneranni aatsaat mianersorluinnarluni sanioqqutsisoqartassaaq – sakkortusisamik misissorneq.

Pisuinnaat ikaartarfianni pisuinnarnut ikaarfissiaq tamaat isigisinnaanngikkaanni qaangeeriartoqaqqusaanngilaq. Siuliini eqqartorneqartutut inerteqqutaavoq qamummik allamik saamiup tungaanut sangunialersumik sanioqqutsiniarnissaq. Tassa imaappoq, qamutip taassuma saamimmut sanguniarnini usserarnikkut nalunaarpagu aamma inerteqqutaassaaq, taamaattumillu talerpiata tungaagut, tassuunaqqunnissamut inissaqarpat, saneqqunneqassalluni. Taamaanngippat siulerisatut ingerlasup sangoreernissaa utaqqisariaqarpoq.

Eqqaamajuk – sanioqqutsineq unioqqutitsinerussanngippat sanioqqutsiniarneq – sanioqqutsinissaq kiisalu inissavimmut inisseqqinnissaq aallartinneqarsinnaasariaqarpat allanut akornusersuutaanngitsumik.

Maleruagassat taakku eqqaamasassat ilagaat – tamanna nalunaaqutsiinikkut tamatigut maluginiagassaataasanngimmat, kisiannili naapitaqartarsinnaasarpog nalunaaqutsiussamik saneqqutsinissap inerteqqutaanerani isumaqartumik. Nalunaaqutsiussaq taama ittoq sumiiffinni ulorianaateqarneri pissutigalugu sanioqqutsinissap inerteqqutaajuarnissaanik pisortat isumaqarfigisaanni ikkunneqarsinnaavoq.

Sanioqqunneqaraanni

Sanioqqunneqaraanni qanoq pissusilersortariaqarpa?

Paasiniariaraanni qamut alla sanioqqutsinialersaq, taava sapinngisamik ingerlavigisap talerpiata tungaanut illuarsimaarniarneqartassaaq sukkassuserlu annerulersinneqassanani.

Pisuni aalajangersimasuni naleqquttuusinnaavoq ajutoornissaaq pinaveersaarniarlugu univissalluni, saneqqutsisuusup pissutsit misissornerliorsimappagit.

Kalerrisaarutit usseraatillu

Biilimik aallaraanni imaluunniit aqqusinikkut ingerlaaraanni taamaalluni siunerfigisaaq allanngortittariaqartarpoq. Siusinnerusukkut taaneqareersutut siullermik misissoqqaartariaqarpoq taamaasioreeraannilu usserarluni. Taamaasiortoqarsinnaavoq biilip qullii ikeqattaartut atorlugit. Taamaattassaarlu ingerlaarnermi siunerfigisamik allannguinnissat – aallariarnissat, sangunnissat, kaajallannissat tamaasa imaluunniimmi taamaasiornissaaq pisariaqalerpat allanut ilisimatitsiniutitut.

Uninnissamut usseraaneq (nalunaarneq) pisassaaq biilip uninnissaanut qulliit atorlugit, unittaatit tuckerfiat tutineqaraangat ikittartut. Taamatut nalunaarnerup kingunermit aggersunit takuneqarnissaa pingaartuummat, takuneqarsinnaavoq qulliit uninnermi ikittartut aamma aallarnialersinnani misissortarnissaasa siusinnerusukkut nassuiarneqareersutut qanoq pingaartiginerat. Qulliit taakkua igalaartaat soorunami minguitsuutitassaapput qulliit allat biilip siornani qulliit, kingornatungaani qulliit, qulliit ikeqattaartut assigisaasalu igalaartaasulli.

Ulorianartorsiorneqalissappat biilertut allat ulorianartumut illersorniarnissaat pisariaqarpat kalerrinniarneqassapput siggartarnikkut (kalerrisaarineq) imaluunniit taamaasiornissaaq naammassappat biilip siornatungaani qullertigut (qanittorsiut ungasissorsiullu sukkasuumik nikittaallugit ikeqattaarlugit).

Pisariaqanngitsumik imaluunniit soqutigittaatumik kalerrisaarinissaaq inerteqqutaavoq.

Eqqaamajuk, tamatigut pingaartuummat biilertut allat paasitinnissaat qanoq iliorniarnermik, **taamaasiornissaaq pilersinnagu.**

Angallattunik aaqqissuussineq

Sumiiffinni angallaffiulluartuni tamani aaqqissuussiviginninnissaq pisariaqarsinnaavoq, taamaasilluni angallannerup eqaannerusumik ingerlanissaa anguniarlugu.

Taamaasiortoqarsinnaavoq assigiinngitsorpassuartigut. Agallattunut najoqqutassat allattarfiusat imaluunniit aqqusinnermi nalunaaqutsersuineq, tamanna naleqquttuusorinarpat ajornanngippallu atorneqarsinnaapput.

Qullernik kalerrisaarutininik aaqqissuussissutitut mianersoqqussutitullu (pisuinnaat ikaartarfiini ikeqattaartut) ikkussisoqarsinnaavoq.

Taamatuttaaq kaajallatassiuliortoqarsinnaavoq assigiimmik siunnerfeqarluni ingerlaarfissanik aqqusinniortoqarsinnaavoq, sanioqqutsinissat inerteqqutaasinnaapput, meeqqat atuartut, naparsimmaviit, utoqqaat innarluutillillu angerlarsimaffii, uumasut allarpassuillu pillugit mianersoqqussusiortoqarsinnaalluni. Kiisalu politiit angallattunik sukkuluunniit aaqqissuussisinnaapput ussersorluni aaqqissuussinikkut.

Aqqusinertigut angallannermi inatsimmi § 23 tamanna pillugu ima ilaatigut oqarpoq:

Angallattut peqqussutininik politiinit usserarnikkut, allattarfiusatigut napasutigut, nalunaaqutsersuutitigut kalerrisaarutitigulluunniit innersuussissutigineqartunik imalinnissapput. Angallattut unittussaapput politiit uneqqusillutik ussersorpata.

Qulliit kalerrisaarutit

Angallattut aqqissuussivigiarnissaat piumasarineqassappat pisortat qullernik kalerrisaarutinik ikkussuisitsisussaapput.

Qulliup kalerrisaarutip qalipaait pingasut takutittarpai.

Qorsuk isumaqartoq aqqusernup paarlannera biileeruppat (angallattueruppat) siumut ingerlasoqassasoq.

Sungaartoq isumaqarpoq titanermi uniffissami (taamaattoqarpat) imaluunniit biilit ingerlaarfiat ingerlaarfigisamik napisisoq naertinnagu uninnissamik. Imaanngilarli ima sakkortutigisumik ineriartoqassasoq tunulerisamiit aporneqarsinnaalluni. Aqqusernup paarlaffia ima qanitsigigaanni allatut ajornartumik uneriasinnaanani, taava ingerlaannartariaqarpoq paarlaaffimmiillu pisarnertut qimagulluni. Pisussat taamaattut pinveersaarniarlugit taamaattumik siunermi qullermik kalerrisaarummik takusaqaraanni sukkassuseq naleqquttunngorsartariaqarpoq taamatut pisoqarnissaa pinaveersaarniarlugu. Qulleq sungaartoq aamma isumaqartinneqarsinnaavoq aqqusernit paarlaaffiata imaarneqartussannorneranik. Tassa angallattut paarlaaffimmiilereersimasut periarfissaqartinneqarput taassuma qimanniarnissaanut, "ingerlaartussat nutaat" qulleq qorsunngorpat ingerlaalersinnaatinnagit.

Qulleq sungaatunngorpat unittaatit tuckerneqassapput, tassa angumerisinnaagaanni pisinnaat aqqusineeraa aammalu qilliussaq

sioqqullugu unissinnaagaanni kiisalu tunumi ingerlasut
aporsisinaanissaannginnissaanut periarfissaqarpata.

Aappaluttoq isumaqarpoq unigit.

Nalunaaqutsiisoqarsimappat (titarneq uniffissaq) tassani imaluunniit
aqqutigisat napillugu aqqusineq tikitsinnagu unittoqartassaaq.

Kiisalu qulliit kalerrisaarutit ilaqarsinnaapput qarsuusanik
kalerrisaarutit (pilsignaler). Qarsuusaq aappaluttoq, sungaartoq
qorsulluunniit. Qalipaattit taakkua arlaat ikippat angallattunut,
qarsuusap tikkuagaata tungaanut sangorusuttunut, kallerriineruvoq.

**Aatsaat ingerlaartoqalertassaaq nammineq siunnerfigisamut
qulleq qorsunngorpat!**

**§ 23, imm. 2. Politiit pisariaqarsoriunikku ingerlaarfinni
ingerlaarnernik aqqissuussisinnaapput aqqusernillu
ataasiakkaat angallaviunissaat pillugu
aalajangersaasinnaallutik.**

Taanna atuaraanni malugineqassaaq, allatulluunniit
nalunaaqutsiisoqarsimagaluaq (allattarfiusat, qulliit kalerrisaarutit
allalluunniit) tamatigut politiit ussaraataat atortuutinneqartassammat
sumiiffigisami politiit angallattunik aqqissuussitillugit.

Ilaanneeriarluni pisariaqartarsinnaavoq politiit ikiuuttariaqarnissaat
pissutsinik pissusissamisuunngitsunik pisoqassappat. Pisut
tassaasinnaapput angallattuni ajutoortoqarnera, ikuallattoqarnera,
aqqusinermi sulisoqarnera assigisaalluunniit.

Politiit usseraataat

Politiit usseraataat annertunerusutigut sanilliunneqarsinnaapput qullernut kalerrisaarutitut. Qalipaateqarneq ajorluarput tassaasarlutilli politiip angallattunik aqutsisuusup talini timinilu atorlugit ussersornera angallattunut pingaaruteqartoq.

Politeeq biilertup ingerlaarnermini siunnerfigisaani sannersimalluni qeqarpat isumaqarpoq siumut aallarit, tassa qullertulli qorsummik qaamanilittut. Talini siunnerfigisap tungaanut narlortillugit siaarsimasinnaavai sannersimanini erseqqissumik takutinniarlugu.

*Politeeq
ingerlaarnermi
siunnerfigisami
sannersimalluni
qeqartoq
isumaqarpoq siumut
aallarit, tassa qullertut
qorsuttut.*

Inatsisip talia atuarlugu ingerlagit!

Politiip angallattut siunnerfiat allanngortinnialeruniuk talimi illua qummut siaassavaa aappaa narlortillugu siaarsimajuartillugu.

Taamatut inissisimaneq qullerni kalerrisaarutini qaamarngup sungaartup assigaa.

Aqqusernit paarlannerat sueruppat, politiip timini angallattunut "qullermik qorsummik" usserarfigeqqammikkaminut saatsissavaa angallattullu maanna ingerlaartussat assannik usserarnikkut siumut ingerlaalersissallugit.

Aatsaat taamaalippat angallattut siumut aallassapput "inatsisip talia atuarlugu".

Angallattut maanna politiip sakiaanik qatigaanilluunniit isigisaqarsinnaalersut tunuarsimassapput.

Nissisimanerup taassuma qullerni kalerrisaarutini qaamaneq
aappalaartoq assigaa.

Inatsisip talia paarlallugu ingerlaqinaq.

Allattarfiusat nalunaaqutsersuutit

Atuakkap aallaqqaasiutaani taaneqareersutut allattarfiusat angallattunut najoqqutassiat nalunaaqutsersuutillu, Kalaallit Nunaanni atuuttut tamarmik ilaatinneqarput.

Matumuuna allattarfiusat imaluunniit nalunaaqutsersuutit ataasiakkaat tamaasa immikkut nassuiaateqarfiginiassagaanni annertuallaassaqaq, taamaattumik atuartussaag innersuukkumaneqarpoq atuakkami quppernerit taakkununga tunngasut nammineerluni atuaqqullugit aammalu allattarfiusat aqqummi siumugassami aammalu atuakkami nassuiarneqartunut atassuteqarsinnaasut qanoq isumarneri puiguikkiunniappaqullugit.

Aqqusinermi biilip ingerlaarfiani qalipatatut nalunaaqutsersuutaasartut assigiinngitsut immaqa Kalaallit Nunaanni sumiiffinni tamani atorneqartassanngillat silaannaap pissusia pissutigalugu.

Sukkassusissaq

Aqqusinermi angallannermik inatsit tamanna pillugu ima oqarpoq:

§ 29. Qamutininik ingerlanermi sukkassuseq tamatigut pissutsit naapertuutigalugit aaqqinneqariassaaq pingaartumik allanik navianartorsiortitsinnginnissaaq sianigineqassalluni, ingerlatitsisullu qamummik nakkutiginnissinnaaneraniit sukkannerusumik inerlasoqassanngilaq. Qamutininik ingerlasut pingaartumik pissutsit naapertuutigalugit sukkalisaarnaveersaassapput ingerlavimmi masattumi, quasartumi orsupalittumiluunniit, aqqulliornartumilu naleqquttumik sukkassuseqassapput allat seerpartarnaveersaarlugit.

Stk. 2. Kommunini ataasiakkaani, imaluunniit taakkua ilaanni, bil-ermut sukkassuserineqartussaaq, killigititanik aalajangersimasunik qaangiissanngitsoq, kommunalbestyrelse-lu isumaqatigiinniarnaq malillugu, Politiit, aalajangersinnaavaat.

Stk. 3. Aammattaaq, aqqusinernut aalajangersimasunut, sukkassutsinut killigititat, politiit aalajangersinnaavaat.

Motorilimmik ingerlatitsisunngortussap imm. 1-imi tamanna pineqartup atuaruniuk imminut oqarfiumasinnaassaaq: "aap, tamarmik ajunngivipput, qanorli iliorlunga biilimik ingerlatitsisinnaaleruma naammassiniassavakka?
Pissutsit – nakkutiginnissinnaaneq – suunuku?

Soorunami biilimik ingerlatitsisinnaaneq ilinniarumalissaaanni, taava pisariaqarpoq atuagaq ilinniut aammalu ingertitsisinnaanermi ilinniartitsisup/atuartitsisup ilitersuinera aqqutigalugu ilinniartitaanissaaq. Taamatut ilinniartitaaneq naggaserneqarsinnaasariaqarpoq sammineqarumik paasinnilluarsimanermik.

Taamaattumik naammanngilaq aqqusinertigut angallannermik inatsit pisiareriarlugu alanngaarsinnaanngorniassallugu. Tassani oqariartaatsit oqaatsillu arlaleriarluta tuartariikkavu atorineqarput. Maannalu nutaarpaalui sammerlutik.

Sukkassuseq pissutsit naapertorlugit naleqqussarneqartassaaq. Oqaatsit taakku arlalinnik isumaqarput ingerlatitsisuusup biiliminik ingerlatseriaasiani ilaasunik – arlalitsigut aalajangerniartaatsip ilagilluinnagaanik angallattuni akuutilluni pissusilersuutigiuartagaasoq.

Pissutsit pingaarnarpaat ilaat taaguuserneqarsinnaaput **V-nik 5-iusunik** (qallunaatut 5-V):

1. Aqqusernup avatangiisai, tassa imaappoq, illuliorfiusoq, illut aulikissusiat, allallu, soorlu assersuutigalugu ingerlatitsuusumut isikkiveerutitsisinnaasut.

2. Aqqusernup sananeqaataa. Aqqusernup silissusia, sumik qalliuteqarnera, nalunaaqutsersugaanera, pisuinnaat aqqutaat, pisuinnaat ikaartarfiat, aqqusernup qullii.

3. Aqqusernup ingerlarnga. Qattuneqarnersoq, sangoriaqarnersoq, nerukilleriarneqarnersoq, paarlaanneqsaqarfeqarnersoq, kaajallatassiaqarnersoq assigisaanilluunniit siumugassaqaarfiunersoq.

4. Aqqusernup atugaanera. Qanoq angallaffiutiginera, atuarfeqarnersoq, napparsimmaveqarnersoq, timersortarfeqarnersoq assigisaannillu, inuppassuarnit orninneqartartunik.

5. Aqqusernup suunera. Aqqusineq taanna aqqusinernut allanu naleqqiulluni pingaaruteqarnerunersoq.

Qanoq sukkassuseqarnissaq qinerniassagaanni pissutsit tamakku aamma ilanngullugit eqqaamaneqartariaqarput.

Aammaingerlatitsisup sungiussisimanera, tassa imaappoq, qanoq sivilutigisumik biilertareersimaneq, sukkassusissap aalajangiiffiginiarnerani naatsorsuutigisassaavoq. Ingerlaarfigisaq quasarsinnaavoq, imaluunniit saneqqamiit sakkortuumik anorlersinnaalluni. Tamatumani sianigisassaq tassaavoq bil-ip illut allalluunniit oqquannut piguni sangusooriataarsinnaanera (soorlu anorip tungaanut), paarlattuanillu soorlu anoreqanngitsumiit (oqquartamiit) anorlersumut anillaakkaanni. Tamaani bil-i anorimit sunneqqinneqarsinnaavoq tamatumunali anorip sammiviani!

Pissutsit taakkua arlaannaalluunniit pissusissamisuunngippat ingerlatitsisusup sukkassutsi tamatumunnga naleqqiullugu iluarsisariaqarpaa, t.i. ima sukkaallitigisariaqarpoq uneriatarsinnaassalluni tamatumuunalu ajutoorsinnaaneq pinngitsoortillugu. Imaluunniit allatut oqaatigalugu

Biilimik nakkutiginnissinnaassutsi pigiuartariaqarpoq.

Aqqusinermi angallannermik inatsimmi § 29, imm. 2 kommunalbestyreselsimik isumaqatigiinniarnaq malillugu kommuneni ataasiakkaani tamakkualuunniit ilaannaani sukkassusissamik killilersuinissamut politiinut piginnaatitsivoq.

1. januar 2024 sukkassusissamut killilersuutit, Kommune Kujallermi, Kommuneqarfik Sermersuumi, Qeqqata Kommuniani, Kommune Qeqertalimmi aamma Avannaata Kommuniani atorneqalerput. Kommunini taakkunani sukkassuserineqartussap, killigititat tulluuttut qaangeqqusaanngilaa:

1. Sumiiffiit sanaartorfiusut iluanni, taakkunanngalu 500 meterisut ungasutsigisumut 40 km/t.
2. Sumiiffinni nr. 1-imi eqqaaneqartut avataanni, tamakkua, assersuutigalugu snescooterinut aqqutissatut imaluunniit assigisaannik assiliartalinnik allagartalersukkanik nalunaaqutsigaappata, aqqusinerni sanaartukkani aammalu aqqutini aalajangersimasumik atorneqartuni il.il., 40 km/t.
3. Allagartalersuinikkut sukkassusissamik killilersuutinik nalunaaqutsersukkanik nr.1-imi aamma 2-mi eqqaaneqartuni sumiiffinni, aqqusinerni, aqqusiani il.il. 60 km/t.

Oqartussaasut akisussaasut aqqusinernik aqqutinilluunniit nutaanik/allanik il.il., assersuutigalugu immap sikuani, erseqqissumik assiliartalinnik allagartalersukkanik (skilt-inik), napasulianik imaluunniit assigisaannik, sanaartorpata, aammattaaq sumiiffinnut taakkununnga nr. 1-imi aamma 3-mi sukkassutsinut killilersuutit eqqaaneqartut atuupput.

Mobiltelefonimik atuineq.

Inerteqqutaalluinnarpoq biilertilluni mobiltelefoni assammik tigummiartagaq atorneqarnissaa.

Mobiltelefonimik atuinissaq (soorlu oqalullini sms-erlunilu) aqutsisup aqqusernermi malinnaalluarnissaanut periataarsinnaaneranullu ajoqutaasinnaapput. Oqaluussinerit ersernerlunnermi imaluunnit tusarnerlunnermi uippaallersimaartitsisinnaapput.

Taamaammat oqarasuaat tigumiartagaq biilertillutit atunngisaannaruk kiisalu sms-inngisaannarit.

Angallannermi ajutoornerit

Pissutsit malillugit tamatigut ingerlaartaraluaanniluunniit – maleruagassat malitassat malinniartarlugit taamaattoq angallannermi ajutoornernut akuliuttoornissaq tamatigut pinngitsoorneqarsinnaaneq ajorpoq.

Taamatut pisoqassappat erniinnarluinnaq unittariaqarpoq ajoquserneqarsimappallu sapinngisamik ikiuunniarariaqarluni. Aammattaaq sumiiffigisami angallattut allat ulorianartorsioqqunagit ukiuuttariaqarpoq.

Ajutoornermi akuliuttumit allamit piumasarineqarpat ateq najugarlu pillugit nalunaarnissamik pisussaaffiuvoq.

Aamma taamaassaaq illumik pigisamilluunniit ajoqusiisoqarsimatillugu tamanna piumasarineqassappat.

Allanik najuuttoqanngippat, piginnittuusoq politiilluunniit ajoquserneqartoq pillugu kalerrinneqassapput, taamatullu uninngasarfinni. Taamaattoqanngippat politiinik akiligassinneqassapput.

Inuk annertuumik ajoquserneqarsimappat pisariaqarneratu. ikiuiniarneqaaqqaartassaaq tamannalu pereerpat politiit kalerrillugit. Annertuumik ajoquserneq? Immaqa oqartoqarsinnaavoq nakorsamit ikiorneqarnissaq pisariaqartinneqarpat, taava ajoquserneq annertuujussaaq.

Ajutoornermi arlaannik ajoquserujussuartoqarpat imaluunniit toqutaasoqarpat ajutoorfiusumi allanngortitsisoqassanngilaq imaluunniit sumilluunniit nikisitsisoqassanani, ajutoornerup paasiniarnissaanut pingaaruteqarsinnaasunik.

Taamaattorli qamut ajutoornermi akuusoq angallattunut allanut ulorianartorsiortitsippat illuartinneqassaaq, taamaa illuni taanna pissutaalluni sulii allanik ajutoortoqaqqunagu.

Biilertilluni nammineq pisuussutigisamik imaluunniit pisuussutiginnigisamik angallattunut najoqqutassiatut allattarfiusaliamik, naunaaqutsersuummik, kalerrisaaruteqarfimmik allanilluunniit angallannermut aqqissussiniutinik ajoqusiigaanni, sapinngisamik piaarnerpaamik, pisinnaagaanni, ajqusigaq iluarsiniarneqartassaaq. Tamanna ajornassappat piaarnerpaamik politiit ilisimainneqassapput matumalu peqatigisaanik biilertut allat mianersoqquniarlugit pisariaqarneratut iliuuseqartoqartassaluni. Ajoqusigaq, soorlu assersuutigalugu tassaasinnaavoq aqqusinermi assakkamut assiaqut. Pisuni taamaattuni pisariaqarluinnassaaq sumiiffimmiiginnarnissaq biilertullu allat assakkap tungaanut ingerlaaqqunagit mianersoqqunissaat.

Qullernik atuineq

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 36 qulernik atuinissaq pillugu ima oqarpoq:

Qamutit qulliisa piffissami ikumaffigisassaanni, tassa seqernup tarrinneraniit nuinissaata tungaanut, aammalu pujortumi allatulluunniit taamatulli isikkiviluttumi tarrajuttumiluunniit qulliit qamutinik ingerlaarnermi peqqussutigineqartut ikumatinneqassapput.

Imm. 2. Qamutit motoorilinni qaamanerup nalaani qulliit qanittorsiutit atorineqassapput, qamutit motorillit qanittorsiutimik pilerneqarsimappata. Peqanngippata pujortumi qulliit imaluunniit immikkut akuerisat.

Imm. 3. Aqqusinikkut naammattumik qaammarsarneqarsimasukkut ingerlaarnermi aammalu qamutip allap kinguatungaaniinnermi imaluunniit allamik naapitsiartornermi qulliit sakkortuut taartoortitsisinnaasut atorineqassanngillat.

Malugiuk piffissami qulliit ikumaffigisassaanni ilaammat piffissap tungaatigut (seqernup tarrinneraniit nuineranut) silallu pissusiisigut aalajangersagaq.

Tassami aamma qulliit ikumatillugit biilertoqartassaaq pujornera imaluunniit sialussuarnera, nittaalarnera assigisaalluunniit pissutaallutik isikkivilutsillugu.

Qulliup qaamarnga qullernik ikumatitsiffiusussap nalaani biilernerme eqqornerpaaq atugassaq tassaassaaq qulliit qanittorsiutit qaamarngat. Qulliimmi nammineq takunnissinnaanissamut taamaallaat atugassanngillat, allanulli aggerneq takuneqarsinnaaqqullugu taamatulli pingaartigaaq.

Allat taartoortinneqassanngillat taamaattumillu qulliit ungasissorsiutit – taartoortinneqassanngillat taamaattumillu qulliit ungasissorsiutit – taartoortitsisartut – siunerme ingerlaartoqartinnagu imaluunniit naapikkiartugaqartinnani aatsaat atorineqartassapput.

Aqqusineq naammaginartumik qaammarsagaappat, taava qulliit ungaissorsiutit atorineqassanngillat.

Qulliit

Siusinnerusukkut eqqartorneqareersutut maleruagassaqarpoq qulliit qaammarfigisinnaasaat pillugit.

Uani taakku uterfigeqqilaassavagut:

Qulleq ungasissorsiut ingerlaarfiusumi qamutip siornani minnerpaamik **100 meterit** qaammarsaasinnaassaaq,

Qulleq qanittorsiut ingerlaarfiusumi qamutip siorna minnerpaamik **30 meterit** qaammarsaasinnaassaaq taartoortitsissananilu, aamma

Uninnganermi qulleq takuneqarsinnaassaaq qamummiit minnerpaamik **300 meterinik** ungasissuseqartilluni (aamma taamaassaaq biilit kingornatungaanni qullernut tunngatillugu).

Qulliit siumut qaammartitsiviginnissinnaanerak sukassusererusutamut pingaaruteqarsinnaava+

Ilumoruinnaq, aap.

Ingerlaaraanni biili qanorluunniit sukassuseqaraluaq aammalu akornutissarsiffiusinnaasuni tamani isumannaatsumik, periartaatumik pissusissaatullu unitsinneqarsinnaassaaq.

Unissagaanni soorunami unissutigisassaaq **takusinnaasariaqarpoq**.

Tamatumani tikipparput siusinnerusukkut taaneqareersaq uninniarnissamut takissusissaaq. Iluaqutaanngilarmi ima sukkatigiuassagutta uninniarnissatsinnut takissusissaaq biilip qulliinit allaat qaammarsarsinnaanagu.

Biilertoq unissutiginiagarput uninnissamik aalajangilersinnata takusinnaasariaqarparput. Taamaattumik ima sukassuseqarniartariaqarpugut qulliit ingerlavitsinni siumut qaammarsagaanniit mterit ikinnerusut atorlugit unissinnaanngorluta. Immaqa paasiuminaassinnaavoq, assersuulli qimerlooriartigu.

Eqqarsaraanni qulliit (qanittorsiutit) inatsimmi piumasaqaataasut eqqorlugit sakkortussuseqartut taamalu aqqutigisaaq siumut 30 meterit angullugit qaammarsaraat.

Taamatuttaaq naatsorsuutigineqarpat uneriarnissap takissusia nalunaaquttap akunneranut 30 kilometerinik sukassuseqarluni 6 meteriusoq, taava taamatut sukassuseqartilluni aammalu 1 sekundimik iloriusissaqarfearluni uninnissamut takissusissaaq tassaalissaaq: (Aamma takuuk unittaatit pillugit immikkoortumi assersuut):

$$8,33 \text{ m (ilioriutsip takissusia) + 6 m (uneriarfissap takissusia)} \\ = \\ 14,33 \text{ m}$$

Assersuummi tassani aqutigisaq qullernit naammattumik qaammarsagaasussaavoq, tassa uninnissamut takissusissamiit sukkassutisp pilersitaaniit tannerulluni.

Qanorli issava nalunaaquttap akunneranut 60 kilomterinik sukkassuseqaraanni?

Unittaatit sammineqarneranni tabelimi takuneqarsinnaavoq uninnissamut takissusissaq tassaasoq:

$$16,66 \text{ m} + 24 \text{ m} = 40,66 \text{ m}.$$

Uninnissamut takissusissaq maanna tanneruvoq qulliit aqutigisamik qaammarsaanerisa takissusianniit, (30 m), tassalu sukkavallaarpugut. Allatut oqaatigalugu imaassinnaavoq 10,66 meterit qaammarsarneqanngitsut iluanni biilertoqartoq uneriartigerusussinnaasaraluatsinnik, kisiannili kingusinaareerluta aatsaat takusinnaasatsinnik.

Inertera: ingerlaartoq alla taanna, pingaartumik pisuinnaappat, nammineq qaammaqquteqanngitsoq, aporsinnaavarput. Tassa qulliit qanittorsiutit assersuummisut taama sukkassuseqarnissamut naammanngillat. Sukkaallisariaqarpugut imaluunniit qulliit ungasissorsiutit, taamaaliorsinnaagutta, atortariaqarpagut. Takuneqarsinnaasutut qullernik, sukkassusissamik, qamutip uneriarnnaaneranani namminerlu iloriuseqarsinnaanermik atuineq imminnut ataqatigiilluinnartuupput.

Biilit nutaaliat paarilluakkallu qullii qanittorsiutit aqutigisami 30 meteriniit takinerujussuarmut qaammarsaasinnaapput, unittaatillu aamma taaneqareersuniit atorluarsinnaanerusussaallutik. Assersuulli aamma takutitsiniutaannaavoq qulliit siumut qqmmarsaasinnaassusiisa sukkassuseriniakkallu imminnut ataqatigiissusiannut.

Eqqaamajuarneqassarli uneriarnnerup takissusia takinerujussuannngortarmat aqutigisaq quasartillugu orsupalitsillugulu, tassalu aamma eqqarsaatigisassaq qanoq sukkalisaartiginiaraanni qullernillu atuiniassagaanni!

Pisariaqanngitsumik nipiliorneq

Qamummik motorimik ingerlatilimmik ingerlatitsisuusup pisussaaffigaa qamut nipiliortinnagu imaluunniit pisariaqanngitsumik putsumik imaluunniit gassimik aniasoqartinnagu atussallugu.

Tassa imaappoq, bil-i pissusissaatut ittittuassallugu – motorimiit aniaffiit ajoquteqanngilluinnassapput – sukkatsisaatillu tukertaataanik koblingimillu atuinera motirimiit minnerpaamilluunniit pujuliortitsinngitsumik nipiliortitsinngitsumillu pisarnissaa ingerlatitsisuusup pisussaaffigaa.

Illut akornini eqqaannilu pisariaqanngitsumik akornusersuutaasumillu ingerlaartoqassanngilaq.

Tassami sukkassuseq ingerlaariaaserlu allanut pisariaqanngitsumik akornusersuutaasussaajunnaarlugu naleqquttunngorsagaassaaq.

Silaannaq toqunartulik

Motori aallartinneqareeraangat silaannaq ulorianartog kulilte pinngorartinneqalersarpoq.

Silaannaq taamaattoq toqunartorujussuuvog erniinnarlu ilisimajunnaartitsisinnaalluni kinguninnguagut toqussutaasumik.

Silaannaq taanna ulorianartorujussuuvog takuneqarsinnaannginnami, naamaneqarsinnaanani imaluunniit qanermi suussuserniarneqarsinnaanani.

Kisiannili biilip nilertua naamaneqarsinnaatillugu

qularnaarneqarsinnaavog nilertuatigut aniasut kulilteqartussaananat.

Taamaattumik inimi matoqqasumi motori ingerlatinngisaannaruk!

Kulilte aamma ingerlaarnermi biilip iluanut isaasinnaavog, motorip aniatitsiffii ussiissimappata.

Ingerlaartilluni malugileraanni niaqog oqimaalliarthortutut ittoq, aqqusernup sinaanut illuartitipallattariaqarpoq biililu unitsillugu silaannarissarlugulu aammalu motorimiit aniaffiit ussiinnersaqarsinnaananat misissorlugu.

Tamanna arlaleriartumik pisarpat, taava biili mekanierimut misissortiguk.

Useqarsinnaaneq

Inunnik nassatanilluunniit biileqateqassagaanni ingerlatitsisuusup isikkivissaqartuarnissi aammalu qamutip tuckerfiinik, aquutip ipiterutaanik, kalerrisaarutinik usseraatinillu akornuteqanngitsumik atuinarsinnaanissi kiisalu tarrarsuutitigut takunnissinnaanissi eqqarsaatigisassavaa.

Imminut allanulluunniit ulorianartorsiortitsisinnaanngorluni amerlasuunik ilaasoqartoqassanngilaq imaluunniit ilaasuni inissiisoqartassanani.

Biilnut ilaasut tamarmik issiaviup ujatsiutaanik atuissapput. Meeqqat pingasut inorlugit ukiullit, meeqqat issiaviat imaluunniit taamatut akuerisaq, issiaviup ujatssiutaanut taarsiullugu, angissusaanut oqimaassusaanullu tulluarsagaq atussavaat. Meeqqat pingasunik ukiullit issiaviup ujatsiutaanuk arfineq maluliineqanngitsullu issiaviup ujatsiutaa taarsiullugu meeqqat issianik, angissusaanut oqimaassusaanullu tulluarsakkamik issiaveqarsinnaapput. Issiavik akisiusaq issiaviup ujatsiutaanik atortuligaq.

Meeqqat Airbaggilu imminnut tulluanngillat. Meeraq minnerpaamik 140 cm takissusilik biilimi airbaggilimmi aquttup saniani issiasasinnaavoq. Meeraq 140 cm ataallugu takissulik, airbaggimik aqqunarneqarsinnaavoq, meeqqallu tunummut saaqqasumik meeqqallu issiavianik issiasut apornermi navianartorsiornartumik aqqunarsinnaapput.

Airbagggi sinaaniittoq meeqqanut uloriananngilaq, pissusissatut inissinneqarsimagunik. Biili sinaatigut airbaggeqarpat meeqqat inersimasullu niaqortik matup tungaanut uingatissimasariaarpaat.

Nassatat inissinneqartassapput inunnut ulorianartorsiortitsisusaaanngitsumik pigisamulluunniit ajoqusiisusaaanngitsumik inissisimassapput. Isumannaatsumik aalajangerneqartassapput, taamaasilluni nakkaaqqunagit imaluunniit niploqqunagit.

Nassatanik qamimmiit anillanganerusunngorlugit inissitanik assartuinermi immikkut mianersortoqartassaaq. Qulliit, normoqarfiit, kalerrisaarutit usseraatilluunniit qaammaqqutaat nassatanit asserneqassanngillat.

Nassatat aamma inissinneqassanngillat ingerlatitsisoq tarrarsuutikkut isigiffissaarullugu.

Aqqusinermut inerlavigisamut katataqaraanni, taakkulu angallattunut ulorianartorsiortitsisinnaappata imaluunniit akornutaalersinnaappata, taava ingerlatitsisup ingerlaannaq piissavai.

Uninneq inissiinerlu

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 33 tamanna pillugu ima oqarpoq:

Qamummik unittoqaraniluunnii inissiisoqassanngilaq angallannermut imaluunniit pisortat peqqusineratigut aputaajaasunut ulorianartorsiortitsisinnaallunilu pisariaqanngitsumik akornusersuutaasumik. Qamutit aqquernup ingerlaarfiup sinerpaanut imaluunniit ajornanngippat taassuma avataanut inissinneqartassapput. Qamutit aserortoorsimasut, magguttoorsimasut imaluunniit appussaasimasut qamutit ingerlaarfianniit sapinngisamik piaarnerpaamik peerneqartassapput, § 24, imm. 3-mi allaasunik aalajangersagaqanngippat.

Imm. 2. Qamutit imm. 1-imi taaneqartunut akerliusumik inissitat politiinit peerneqarsinnaapput. Assartuinnermut paaqqutarinninnermullu politiit aningaasaajaatigisimasaat ingerlatitsisuusup akiligassarai.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi erseqqinnerusumik nassuiarneqanngilaq inissiinnermi imaluunniit uninnermi sorpiaat pineqarnersut.

Aqqusinertigut angallannermik inatsimmi § 23, imm. 4 naapertorlugu angallattunut najoqqutassatut allagartalersuutit il.il. ilusissaat, isumaat inissinnissaallu pillugit erseqqinnerusunik maleruagassiisoqanngilaq (aqqusinernik nalunaaqutsersuisarneq pillugu nalunaarut). Tassani nassuiarneqarpoq inissiinnermi unitsitsinermilu suut pineqarnersut. Inissiinnermi pineqarput qanorluunniit iliornikkut qamummik ingerlatitsisulimmik imaluunniit ingerlatitsisoqanngitsumik inissiinissaq. Minuatsinit pingasunit sivikinnerusumik unikkallarnissaq, niuniarluni imaluunniit ikiniarluni uninneq aammalu nassatanik usingiaaniarluni usilersuiniarluniluunniit uninneq inissiinertut naatsorsuunneqartussaangillat.

Tassa imaappoq, qamut ingerlatitsisoqarluni ingerlatitsisoqaraniluunniit minutsinit pingasunit sivilinnerusumik uninngassappat inissiinertut isigineqassaaq, tamatumani ilaasunik niusiniarneq ikisiniarnerluunniit imaluunniit nassatanik usingiaaniarneq usilersuiniarnerluunniit pineqanngippata.

Pisortat, pisariaqarsorinniffimminni, allattarfiusanik najoqqutassanik inissiinissamut inerteqqutaasunik ikkussisarsinnaapput (takuuk angallattunut najoqqutassatut allattarfiusani C 62 pillugu ilanngussaq). Sumiiffimmi taamaattumi inissiineq kisimi inerteqqutaasarmat pissusissamisoortuussaaq minutsit pingasut tikillugit uninngasarnissaq.

Allattarfiusaq C 61 isumaqarpoq uninnissaq inissiinissarlu inerteqqutaapput. Tassa imaappoq, allattarfiusaq taamaattoq ikkunneqarsimatillugu unittoqaraniluunniit inissiisoqassanngitsoq.

Inerteqqutaavortaaq pisuinnaat aqqusineraanni unittoqarnissaq kiisalu 5 m tikitsinnagu/qaangerlugu aatsaat unittoqasinnaalluni taamatullu aamma aqqusernarni paarlaattuni imaluunniit bussit unittarfiini 12 m tikitsinnagu/qaangerlugu unittoqarsinnaanngilaq. Taamatullu pisuinnaat aqqutaani uninnissaq inerteqqutaavoq.

Maleruagassat nalinginnaasut oqarput, - aamma unikkallarnissaq inissiinissarluunniit ajornartinneqanngippata, - qamut aqqusernup killerpiaanut imaluunniit ajornanngippat taassuma avataanut inissinneqartassasoq.

Angallattut allat sapinngisamik eqqarsaatigilluarniarlugit qamummik inissiisoqartassaaq, sapinngisaaq tamaat taakku akornusersornaveersaarlugit. Aamma eqqarsaatigineqartassaaq qamutit aputaajaatit ingerlaannarsinnaanissaat taamalu biilit aqutissaannik aputaajaasinnaanissaat.

Aqqusernup qullilersugaanera naammaannarpat imaluunniit immaqa qulleqanngivilluni, taava naleqquttuussaaq qamummik aqqusernup ingerlaarfiusup avataanut inissiinissaq imaluunniit aqqusernarmii taamaattumi inissiissagaanni qulliit sumiissutsimut nalunaarinnissutit ikumatinnissaat, taamaalilluni qamut angallattunit allanit takuneqarsinnaanngorlugu. Kingullertut taaneqartoq isseruloortillugu piffissami sivisunerusumi atorniarneqassanngilaq. Taamaaliorneq biilimut sarfaarutitsisarmat.

Qamut ingerlatigisaq qimassagaanni arlallit eqqaamasassaapput

Qamut dieselimik ingerlateqarpat uulialersortarfiata matunissaa aammalu qamutip gear-imiititaannginnissaa eqqaamaneqassaaq.

Qamutip matua ammarnialersinnagu angallattunik aggersoqannginnersoq misissoqqaartariaqarpoq, taamaalilluni taakkua ulorianartorsiortinneqaqqunagit imaluunniit akornuserneqaqqunagit. Maleruagassaq taanna ingerlatitsisusumuinnaq atuutinngilaq, kisiannili aamma ilaasunut tamanut qamut qimannialeraanni eqqaamasassaavoq.

Taamatuttaaq ingerlatitsisusup qularnaartassavaa qamutip isumaminik aallariannginnissaa.

Sivingasumi unissagaanni soorunami immikkut mianersortariaqarpoq. Nittaaat assannik amusagaq (inissiinermi unittaaat) amuneqassaaq sila issinngippat. (Taannami qerruttoorsimasinnaavoq).

Sila issitsillugu inissiinermi unittaaat taanna atussallugu annilaangagigaanni, aammalu qamut sivingasumi inissinneqassappat, taava qamut bakgearimut inissinneqarsinnaavoq, assakaasui siorliit (talerpiup tungaani uninngassagaanni) talerpimmut sangutillugit imaluunniit immaqa assakaasut tunorliit akimmiffilersorlugit, qaqqaniittuni pisarnertulli.

Kiisalu ingerlatitsisuusup pisussaaffigaa ajornanngippat qularnaarniassallugu biilip allamit susassaqaanngitsumik aallarunneqaannginnissaa. Matuersaat ikittaaat peerneqassaaq matullu tamaasa parnaarlugit – qamut tallimanik matoqarpat, aamma tunuani ammartartua eqqaamallugu, - tamatumalu saniatigut immikkut atortulersuutininik, soorlu aquutip ipiterutaanut parnaarsaatinik imaluunniit inissiinermi unittaaatinut gear-imullu parnaarutitut matuersaatinik pissarsisoqarsinnaavoq.

Tamanna qamutip ajutoornissaa annikillisissavaa, uniffissamut killilersukkamut tunumorsorluni unissimagaanni, anillalernerimi isikkiveqarnarneruvoq.

Ingerlatitsisinnaanermut misilitsinneq

Qamummik motorilimmik, traktorimik sulinermilu sakkumik motorilimmik ingerlatitsisinnaassagaanni ingerlatitsisinnaanermut allagartartaaqqaartariaqarpoq. Allagartaq taanna biilernerni nassartuarneqartassaaq piumasarineqarpallu politiinut takutitassaalluni.

Qamutitut ingerlatiginiakkatut pissusilinnut allagartaqareersimanngikkaanni ingerlatitsinnermi ilisimasassanik inummut politiinit akuerisamut ilinniaqqaartariaqarpoq.

Isumaqaraanni ilisimasassat atukkami maani allaaserineqartut nalunngereerlugit aammalu biilimik ingerlatitsisinnaalluarluni, malugalugu ilinniartitsisoq aamma taama isumaassappat, ataava misilitsinnissamut piussanngortitaasoqarsinnaavoq. Misilitsinneq allattariarsornikkut biilernikkullu pisussaq politiini atorfeqartitamit immikkut akuerisamit (immikkut paasisimasalimmit) qanoq issusersiorneqartassaaq.

Atuagarsornikkut misilitsinnermi sungiusagaq pisariaqartinneqartunik ilisimasaqalersimanersoq qulakkeerneqassaaq. Taamatut misilitsinneq minutsit 30-it tikillugit sivisussuseqartarpoq.

Biilernermi misilitsinneq ingerlanneqassaaq immikkut paasisimasalik biilimi ilinniutissatut akuerisami, allagartartaarniartup atugassiissutigisassaani, ilinniartup saniani issiasoralugu. Bil-ersinnaanermt misilitsinneq, bil-it aamma angallannermi inatsit pillugit apeqqutini akissuteqartarnermik aallarnerneqassaaq, taamalu bil-erneq aallartinneqassalluni. Misilitsinnerup nalaani allagartartaarniartoq billip ingerlatitsisuatut naatsorsuunneqassaaq tamatuma nassatarisaanik inatsisit naapertorlugit akisussaaffeqarlunilu pisussaaffeqartussatut.

Ingerlatsinissamut allagartaq

Ingerlatsisinnaanermut allagartaq nalinginnaasumik tunniunneqartassaaq inummut

- 1) 18-inik ukioqalereersimasumut,
- 2) Naammaginartumik tappissuseqarlunilu tutsarissusilimmut aammalu tarnikkut timikkullu ajuuteqanngitsumut, kiisalu
- 3) Misilitsinnikkut uppersaasumut ingerlatitsisinnaassuseqarnerminik pisariaqarneratullu qamummik passunnissaanillu kiisalu angallannermi maleruagassanik ilisimasaqarnerminik.

Ingerlatitsisinnaanermut allagartap atuussinnaaffissaa nalinginnaasumik 70-inik ukioqalernissaaq tikillugu pissaaq.

Eqqaamajuk!

Ingerlatitsisinnaanermut misilitsinneq qaangiutereeraluartoq ingerlatitsisinnaanermullu allagartaq tigoreeraluarlugu, annaaqqinnissaa periataarsinnaavoq, soorlu imigassartorsimalluni biileraanni.

Sorraatsumik imaluunnit arlaleriarluni unioqqutitsinerminni biilini arsaarinninnermik kinguneqarsinnaavoq.

Færsestyrelsen-imit nutarterneqarpoq aaqqissuunneqarlunilu 15-01-2026.

A 11 Aqqusernit paarlaffiat ulorianaatilik, taanna paarlallugu ingerlaartut pinngitsooratik tunuarsimassappat.	Aqquutissaq silisseqqippoq.	C 22,3 Snescooterit inerteqqutaapput.
A 16 Kaajallatassiaq.	A 46, 1 Ammukajaaq sivinngarissuq.	C 23,1 Biilit usisarfillit inerteqqutaapput.
A 17 Pisuinnaat ikaarfissaat.	A 46,2 Qummukajaaq sivinngarissuq.	C 23,2 Bussit inerteqqutaapput.
A 18 Siunnergisami naapikkiartukkanik angallattoqarpoq.	A 92 Umiarsualivimmi talittarfik.	C 24,1 Traktorit sakkullu motorillit inerteqqutaapput.
A 19 Qulliit kalerrisaarutit.	A 96 Nuna qatsiarlugu timmisunik timmisartoqarpoq.	C 24,2 Qamutit hiistinik uniartillit assigisaallu inerteqqutaapput.
A 21 Cykertut.	A 99 Ulorianartut allat.	C 24,3 Qimusserneq inerteqqutaavoq.
A 22 Meeqqat.	B 11 Pinngitsoorani tunuarsimasussaaneq.	C 25,1 Cykelit knallertillu inerteqqutaapput.
A 23 Hiistertut.	UB 11,1 Uninnissamut siuaninngaanniit mianersoqqussut.	C 25,2 Knallertit inerteqqutaapput.
A 24 Snescooterit.	UB 11,2 Marloqiusamik siunnerfilittut cykilertut aqquataat.	C 26,1 Hiisterneq hiistinillu tamaanaqqussineq inerteqqutaapput.
A 25 Qimussit.	B 13 Unigit.	C 26,2 Pisuinnarnut inerteqqutaavoq.
A 31 Aqqusineq quasartoq.	B 18 Naapikkiartukkatut ingerlaartumut tunuarsimagit.	C 31 Tamakkiisumik oqimaassusissaq. Allattarfiusap inerteqqutigaa qamutiniq nalunaarneqartuniit oqimaannerusunik ingerlaarnissaq. Qamutini kalitariiaani oqimaassusissamut killissarititaq qamutinit ataasiakkaanut tamanut immikkut atuutissaaq.
A 33 Ujaqqat maaniinnarmiittut.	B 19 Naapikkiartukkatut ingerlaartut tunuarsimassapput.	C 35 Akselip naqitsinera Allattarfiusap inerteqqutigaa qamutiniq akseliiq nalunaarneqartuniit sakkortunerusunik naqitsinilinnik ingerlaarnissaq.
A 34 Ujaqqat sisoorsimasut.	C 11,1 Talerpimmut sangunissaq inerteqqutaavoq.	C 36 Akselit arlaliusut naqitsinerat (bogietryk).
A 35 Aqqusernup sinaakkutai nunniukkat ulorianartut.	C 11,2 Saamimmut sangunissaq inerteqqutaavoq. Saamimmut sangunissap inerteqqutigina aamma kaajallannissamut inerteqqutaavoq.	C 41 Qamutit silissusiat.
A 36 Aqqusinermi tinumanerit.	C 12 Kaajallannissaq inerteqqutaavoq.	C 42 Qamutit portussusiat.
A 37 Aqqusineq maniillalik.	C 19 Isaarissakkut ingerlaarnissaq inerteqqutaavoq.	C 43 Qamutit takissusiat.
A 39 Aqqusinermi sulisoqarpoq.	C 21 Siunnerfigisatigut tamatigut ingerlaarnissaq inerteqqutaavoq.	C 51 Qaangiiniarnissaq inerteqqutaavoq.
A 41,1 Talerpimmut sangoriaq.	C 22,1 Qamutit motorillit, traktorit sakkullu motorillit inerteqqutaapput.	C 52 Biilimik usisarfilimmik ingerlateqarluni allanik
A 41,2 Saamimmut sangoriaq.	C 22,2 Motorcykelit inerteqqutaapput.	
A 42, 1 Sanguffissat arlallit, siulleq talerpimmut.		
A 42,2 Sanguffissat arlallit, siulleq saamimmut.		
UA 41 Sukkassusissamik nalunaarineq.		
A 43, 1 Aqqusineq nerukilleriarnilik.		
A 43,2 Aqqusineq saamiup tungimigut nerukilleriarnilik.		
A 43,3 Aqqusineq talerpiup tungimigut nerukilleriarnilik.		

qaangiiniarnissaq inerteqqutaavoq.	C 92 Unigani tassuunaqqunnissaq inerteqqutaavoq.	E 21,2 Biilinit usisarfilinnut aqqutigeqqusaq.
C 53 Qaangiiniarnissap inerteqqutaanerata atorunnaarnera.	D 11 Siunnerfigisami ingerlaarfigeqqusaq.	E 21,4 Snescooterinut aqqutigeqqusaq.
C 54 Biiliniq usisarfilinnik ngerlateqarluni allanik qaangiiniarnissap inerteqqutaanerata atorunnaarnera.	D 12 Kaajallatassiami siunnerfigisatut ingerlaarfigeqqusaq.	E 23 Timikkut innarluutilinnut najoqqutassaaq.
C 55 Qamutit ilaasa sukkassusaannik killiliineq.	D 15 Aqqusaagassatut peqqussutigisaaq.	E 26 Pisuinnarnut aqqusernup ataatigoorfissiaq imaluunniit aqqusineq qarsullugu ikaartarfiliaq.
C 56 Qamutit ilaasa sukkassusaannik killiliinerup atorunnaarnera.	D 16 Nammineq qinigassatut aqqusaagassaaq.	E 31,2 Bussit unittarfiat.
C 59 Inerteqqutip atorunnaarnera.	D 21 Cykilertut aqquaat.	E 31,3 Taxat uninngaartarfiat.
C 61 Uninnissaq inerteqqutaavoq.	UD 21, 1 Marloqiusamnik siunnerfilittut cykilertut ingerlaarnerat.	E 33 Biilinit inissiisarfik.
C 62 Biilimik inissiinissaq inerteqqutaavoq.	UD 21,2 Marloqiusamik siunnerfilittut cykilertut ingerlaarunnaarput.	E 49 Aqqusineq pisuinnarfissiaq.
UC 33-p nalunaassavaa biilimik inissiinissamat akuersinerup killiligaanera.	UD 1 Allequttatut allattarfiusap aqqutissaq angallattunit pingaarnertut allattarfiusami ilisarnaatiklut nalunaarneqartunit taamaallaat atorneqartussaavoq.	E 50 Aqqusineq pisuinnarfissiaq naavoq.
UC 61-ip nalunaassavaa uninnissap inerteqqutaanera.	D 22 Pisuinnaat aqqusineeraat.	E 51 Uninngaarfissiat pinnguarfissiallu.
UC 62-ip nalunaassavaai inissiinissap inerteqqutaanera.	D 24 Snescoterit aqqutissaat.	E 52 Uningaarfissiaq pinnguarfissiarlu naapput.
UC 60,1-ip nalunaassavaa killilersuinerup allattarfiusaq sioqqullugu kingoqqullugulu atuuttussaanera.	D 25 Qimussit illerngi.	E 53 Sumiiffik sukkaallilluni ingerlaarfissaaq.
UC 60,2-p nalunaassavaa killilersuinerup allattarfiusaq nalleraanni aallartittussaanera.	D 26 Aqqusineeraq aggugaq.	E 54 Aqqusineq sukkaallilluni ingerlaarfissaaq naavoq.
UC 60,3-p nalunaassavaa killilersuinerup allattarfiusaq nalleraann atorunnaartussaanera.	D 27 Aqqusineera ataatsimoorussassaaq.	E 68 Immikkoortitikkanut nalunaaqutsersuutitut allattarfiusaq.
UC 60,5 Aqqusernup nunniugartaani (rabat) uninnissaq inerteqqutaavoq.	E 11 Qarsuusaq atorlugu nivingasunik nalunaaqutsiineq.	E 69 Immikkoortitaariffiusoq naavoq.
UC 60,6 Aqqusernup nunniugartaani (rabat) biilimik inissiinissaq inerteqqutaavoq.	E 15 Aqqusernit paarlaffiini qamutit aqqutissaat.	U 1: Aqqusermi sumiiffimmut pingaarnertut allattarfiusap nalunaagaata atuuffissaanut ungasissuseq.
	E 17 Pisuinnaat ikaarfissaat.	U 2: Pingaarnertut allattarfiusap nalunaagaa aqqusernup ilaanut tassunga atuutissaaq. Kisitsisit nalunaassavaat allattarfiusamiit aqqusernup ilaata pineqartup aallartinnissaanut naanissaanullu ungasissuseq.
	E 18 Aqqusineq matoqqasumik isulik.	U 3: Pingaarnertut allattarfiusap nalunaagai taamaallaat atuutissapput nalunaaquttap akunnerini imaluunniit minutsini aalajangersimasumik amerlassusilinnik, sapaatip
	E 19 Ataatsimut sammivilitut angallanneq.	
	E 21,1 Cykelertunut najoqqutassaaq.	

akunnerata ulluni
aalajangersimasuni imaluunniit
nalunaaquttap qassinngornerini
aalajangersimasuni.
Nalunaaquttap qassinngornera
qernertumik qaortumilluunniit
allataq ulluinnarnut
arfininngornerit kisiisa pinnagit
atuutissaq, nalunaaquttap
qassinngorneri ungaluuserlulgit
allatat arfininingornernut
atuutissapput, nalunaaquttallu
qassinngorneri aappalaartumik
allatat sapaatinut nalliuttunullu
atuutissapput.

U 4: Pingaarnertut allattarfiusap
nalunaagai taamaallaat
atuutissapput angallattut
ilaannut taassuma taasaanut.

U 5: Pingaarnertut allattarfiusap
nalunaagai imaluunniit
kalerrisaarutaasup takutitai
angallattut ilaannut taamaattup
nalunaagaanut
atuutissanngillat.

U 6: Pingaarnertut allattarfiusap
nalunaagai aqqusinermut
aqqutigiligassamut
atuutissapput.

M 12 Mittarfik.

M 15 Allakkerivik.

M 21 ikiueqqaarneq.

M 22 Oqarasuaat.

M 23 Biilileriffik.

M 24 Orsersortarfik.

M 31 Tupersimaarfissiaq.

M 42 Akunnittarfik.

M 43 Neriniartarfik.

M 45 Cafeteria.

M 46 Perusuersartarfik.

M 51 Oqaluffik.

M 52 Takusassaqqissoq.

M 57 Suliffissuaqarfik.

M 61 Paasissutissiisarfik.

N 17 Pisuinnaat pillugit
kalerriiniutitut sukaq.

N 42 Pisuinnaat pillugit
kalerriiniutitut sukaq.

N 43 Inngigissutut ilusilinnik
nalunaaqutsiineq.

N 44 Ulamertut qummut
amiliartortut atorlugit
ersersitsiniaaneq.

O 41-42 Qarsuusat
siunnerfimmud najoqqutassat.

O 43,44 aamma 45
Assiaqutsersuutit.

P 11 Sukaasaq qullilik.